

Samling af Afgørelser

RETTENS DOM (Første Afdeling)

2. juli 2019*

»Ansvar uden for kontraktforhold – fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik – restriktive foranstaltninger over for Den Islamiske Republik Iran – indefrysning af midler – restriktioner med hensyn til indrejse på medlemsstaternes område – erstatning for den angiveligt lidt skade som følge af opførelsen og opretholdelsen af sagsøgerens navn på lister over personer og enheder, der er omfattet af restriktive foranstaltninger – økonomisk skade – ikke-økonomisk skade«

I sag T-406/15,

Fereydoun Mahmoudian, Teheran (Iran), ved advokaterne A. Bahrami og N. Korogiannakis,

sagsøger,

mod

Rådet for Den Europæiske Union ved R. Liudvinaviciute-Cordeiro og M. Bishop, som befuldmægtigede,

sagsøgt,

støttet af:

Europa-Kommissionen, først ved A. Aresu og D. Gauci, derefter ved A. Aresu og R. Tricot, som befuldmægtigede,

intervenient,

angående et søgsmål anlagt i henhold til artikel 268 TEUF med påstand om erstatning for den skade, som sagsøgeren angiveligt har lidt som følge af vedtagelsen af Rådets afgørelse 2010/413/FUSP af 26. juli 2010 om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af fælles holdning 2007/140/FUSP (EUT 2010, L 195, s. 39), af Rådets gennemførelsesforordning (EU) nr. 668/2010 af 26. juli 2010 om gennemførelse af artikel 7, stk. 2, i forordning (EF) nr. 423/2007 om restriktive foranstaltninger over for Iran (EUT 2010, L 195, s. 25), af Rådets afgørelse 2010/644/FUSP af 25. oktober 2010 om ændring af afgørelse 2010/413 (EUT 2010, L 281, s. 81) og af Rådets forordning (EU) nr. 961/2010 af 25. oktober 2010 om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af forordning (EF) nr. 423/2007 (EUT 2010, L 281, s. 1), hvorved sagsøgerens navn var blevet opført og opretholdt på listerne over personer og enheder, som var omfattet af de restriktive foranstaltninger,

har

* Processprog: fransk.

RET TEN (Første Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, I. Pelikánová (refererende dommer), og dommerne V. Valančius og U. Öberg,

justitssekretær: fuldmægtig M. Marescaux,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 11. december 2018,

afsagt følgende

Dom

I. Tvistens baggrund

- 1 Den foreliggende sag er anlagt i forbindelse med de restriktive foranstaltninger, som er indført for at lægge pres på Den Islamiske Republik Iran med henblik på at få denne til at ophøre med spredningsfølsomme nukleare aktiviteter og udvikling af fremføringsystemer til kernevåben (herefter »nuklear spredning«).
- 2 Sagsøgeren, Fereydoun Mahmoudian, er hovedaktionær og bestyrelsesformand i Fulmen. Sidstnævnte er et iransk selskab, der bl.a. driver virksomhed inden for sektoren for elektrisk udstyr.
- 3 Inden for Den Europæiske Union er blevet vedtaget Rådets fælles holdning 2007/140/FUSP af 27. februar 2007 om restriktive foranstaltninger over for Iran (EUT 2007, L 61, s. 49) og Rådets forordning (EF) nr. 423/2007 af 19. april 2007 om restriktive foranstaltninger over for Iran (EUT 2007, L 103, s. 1).
- 4 Artikel 5, stk. 1, litra b), i fælles holdning 2007/140 foreskrev indefrysning af alle midler og økonomiske ressourcer, der tilhører visse kategorier af personer eller enheder. Listen over disse personer og enheder fandtes i bilag II til fælles holdning 2007/140.
- 5 For så vidt angår Det Europæiske Fællesskabs beføjelser foreskrev artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 423/2007 indefrysning af alle midler tilhørende personer, enheder eller organer, som Rådet for Den Europæiske Union anså for at deltage i nuklear spredning ifølge artikel 5, stk. 1, litra b), i fælles holdning 2007/140. Listen over disse personer, enheder og organer udgjorde bilag V til forordning nr. 423/2007.
- 6 Fælles holdning 2007/140 blev ophævet ved Rådets afgørelse 2010/413/FUSP af 26. juli 2010 om restriktive foranstaltninger over for Iran (EUT 2010, L 195, s. 39).
- 7 Artikel 20, stk. 1, i afgørelse 2010/413 foreskriver indefrysning af midler for flere kategorier af enheder. Bestemmelsen vedrører bl.a. »de personer og enheder [...], som er involveret i, har direkte tilknytning til eller yder støtte til [nuklear spredning], eller personer eller enheder, der handler på deres vegne eller efter deres anvisninger, eller enheder, der ejes eller kontrolleres af dem, herunder ved hjælp af ulovlige midler, [...] som opført på listen i bilag II«.
- 8 Listen i bilag II til afgørelse 2010/413 blev erstattet af en ny liste som fastsat i Rådets afgørelse 2010/644/FUSP af 25. oktober 2010 om ændring af afgørelse 2010/413 (EUT 2010, L 281, s. 81).
- 9 Den 25. oktober 2010 vedtog Rådet forordning (EU) nr. 961/2010 om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af forordning (EU) nr. 423/2007 (EUT 2010, L 281, s. 1).

- 10 Siden vedtagelsen af afgørelse 2010/413 den 26. juli 2010 blev sagsøgeren medtaget af Rådet på listen over personer, enheder og organer i tabel I i bilag II til denne afgørelse.
- 11 Som følge heraf blev sagsøgerens navn ved Rådets gennemførelsesforordning (EU) nr. 668/2010 af 26. juli 2010 om gennemførelse af artikel 7, stk. 2, i forordning nr. 423/2007 (EUT 2010, L 195, s. 25) opført på listen over personer, enheder og organer i tabel I i bilag V til forordning nr. 423/2007. Vedtagelsen af gennemførelsesforordning nr. 668/2010 medførte indefrysning af sagsøgerens midler og økonomiske ressourcer.
- 12 I afgørelse 2010/413 såvel som i gennemførelsesforordning nr. 668/2010 lagde Rådet følgende begrundelse til grund for sagsøgerens vedkommende: »direktør for Fulmen«.
- 13 Ved skrivelse af 26. august 2010 anmodede sagsøgeren Rådet om at tage opførelsen af ham på listen i bilag II til afgørelse 2010/413 og på listen i bilag V til forordning nr. 423/2007 op til fornyet overvejelse. Sagsøgeren opfordrede endvidere Rådet til at meddele ham, på hvilket grundlag det havde vedtaget de restriktive foranstaltninger over for ham.
- 14 Opførelsen af sagsøgerens navn på listen i bilag II til afgørelse 2010/413 blev ikke påvirket af vedtagelsen af afgørelse 2010/644.
- 15 Da forordning nr. 423/2007 blev ophævet ved forordning nr. 961/2010, opførte Rådet sagsøgerens navn i punkt 14 i tabel B i bilag VIII til sidstnævnte forordning. Dermed var sagsøgerens midler i medfør af artikel 16, stk. 2, i forordning nr. 961/2010 indefrosset.
- 16 Ved skrivelse af 28. oktober 2010 besvarede Rådet sagsøgerens skrivelse af 26. august 2010 og anførte herved, at Rådet efter en fornyet vurdering afslog sagsøgerens anmodning om at blive slettet af listen i bilag II til afgørelse 2010/413 og listen i bilag VIII til forordning nr. 961/2010. Rådet præciserede i denne henseende, at for så vidt som sagsakterne ikke indeholdt nye oplysninger, der kunne begrunde en ændring af Rådets opfattelse, skulle sagsøgeren fortsat være undergivet de restriktive foranstaltninger, der var fastsat i de nævnte retsakter. Rådet anførte desuden, at dets afgørelse om at bevare sagsøgerens navn på disse lister ikke var begrundet i andre forhold end dem, der var nævnt i begrundelserne i disse lister.
- 17 Ved dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), annullerede Retten afgørelse 2010/413, gennemførelsesforordning nr. 668/2010, afgørelse 2010/644 og forordning nr. 961/2010, for så vidt som de angår Fulmen og sagsøgeren.
- 18 Hvad angår de tidsmæssige virkninger af annullationen af de anfægtede retsakter inden for rammerne af det søgsmål, der førte til dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), henviste Retten i denne doms præmis 106 for så vidt angår forordning nr. 961/2010 til, at i medfør af artikel 60, stk. 2, i statuten for Den Europæiske Unions Domstol har en afgørelse fra Retten om annullation af en forordning uanset artikel 280 TEUF først retsvirkning fra udløbet af den appelfrist, der er omhandlet i denne stats artikel 56, stk. 1, eller, såfremt appel er iværksat inden for denne frist, fra stadfæstelsen eller fra afvisningen af appellen. I det foreliggende tilfælde fastslog Retten, at risikoen for, at en dom om annullation vil være til alvorlig og uoprettelig skade for effektiviteten af de restriktive foranstaltninger, som forordning nr. 961/2010 foreskriver, henset til foranstaltningernes betydelige indvirkning på sagsøgerens rettigheder og frihedsrettigheder, ikke forekom at være tilstrækkeligt stor til at kunne begrunde, at forordningens virkninger opretholdtes over for disse i en længere periode end den, der er foreskrevet i artikel 60, stk. 2, i statuten for Den Europæiske Unions Domstol.
- 19 I præmis 107 i dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), opretholdt Retten endvidere virkningerne af afgørelse 2010/413, som ændret ved afgørelse 2010/644, indtil annullationen af forordning nr. 961/2010 fik virkning.

- 20 Den 4. juni 2012 iværksatte Rådet appel ved Domstolen til prøvelse af dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142). Denne appel blev registreret under sagsnummer C-280/12 P. Til støtte for nævnte appel gjorde Rådet navnlig gældende, at Retten havde begået en retlig fejl, idet den fastslog, at Rådet skulle føre bevis for, at Fulmen havde været aktiv på Qom-/Fordoo-anlægget (Iran) på trods af, at de oplysninger, som kunne påberåbes, stammede fra fortrolige kilder, og at de retlige fejl, som Retten havde begået, vedrørte to aspekter af videregivelsen af disse oplysninger, hvoraf det første angik medlemsstaternes fremlæggelse af beviser for Rådet og det andet videregivelsen af fortrolige oplysninger til retsinstanserne.
- 21 Ved dom af 28. november 2013, Rådet mod Fulmen og Mahmoudian (C-280/12 P, EU:C:2013:775), forkastede Domstolen appellen som grundløs, idet den bekræftede, hvad Retten havde fastslået i præmis 103 i dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), nemlig at Rådet ikke havde ført bevis for, at Fulmen havde været aktiv på Qom-/Fordoo-anlægget.
- 22 Ved Rådets gennemførelsesforordning (EU) nr. 1361/2013 af 18. december 2013 om gennemførelse af forordning nr. 267/2012 (EUT 2013, L 343, s. 7) slettede Rådet som en konsekvens af dom af 28. november 2013, Rådet mod Fulmen og Mahmoudian (C-280/12 P, EU:C:2013:775), sagsøgerens navn fra listerne over personer og enheder, der er omfattet af restriktive foranstaltninger, i henholdsvis bilag II til afgørelse 2010/413 og bilag IX til forordning nr. 267/2012 med virkning fra den 19. december 2013. Sagsøgerens navn er ikke siden blevet genopført på nogen liste.

II. Retsforhandlinger og parternes påstande

- 23 Ved stævning indleveret til Rettens Justitskontor den 26. juli 2015 har sagsøgeren anlagt nærværende søgsmål. Sagen blev fordelt til Rettens Første Afdeling.
- 24 Rådet indgav svarskrift den 9. november 2015.
- 25 Ved dokument indleveret til Rettens Justitskontor den 9. november 2015 anmodede Europa-Kommissionen om tilladelse til at indtræde i den foreliggende sag til støtte for Rådets påstande.
- 26 Den 2. december 2015 indgav sagsøgeren bemærkninger til Kommissionens interventionsanmodning. Rådet indgav ikke bemærkninger til denne anmodning inden for den fastsatte frist.
- 27 Ved beslutning truffet af formanden for Rettens Første Afdeling den 10. december 2015, vedtaget i overensstemmelse med artikel 144, stk. 4, i Rettens procesreglement, fik Kommissionen tilladelse til at indtræde i den foreliggende tvist.
- 28 Den 12. januar 2016 indgav sagsøgeren replik.
- 29 Den 25. januar 2016 indgav Kommissionen sit interventionsindlæg. Hverken Rådet eller sagsøgeren har fremsat bemærkninger til dette indlæg.
- 30 Den 26. februar 2016 indgav Rådet duplik.
- 31 Ved skrivelse indleveret til Rettens Justitskontor den 29. marts 2016 anmodede sagsøgeren om afholdelse af et retsmøde i overensstemmelse med procesreglementets artikel 106, stk. 1.

- 32 På forslag fra den refererende dommer traf Retten (Første Afdeling) bestemmelse om en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse, der bestod i at høre parterne om en eventuel udsættelse af sagens behandling i afventning af Domstolens afgørelse i sag C-45/15 P, Safa Nicu Sepahan mod Rådet. Rådet fremsatte bemærkninger i denne henseende inden for den fastsatte frist.
- 33 Efter en ændring af sammensætningen af Rettens afdelinger i henhold til procesreglementets artikel 27, stk. 5, blev den refererende dommer tilknyttet Første Afdeling, hvortil denne sag følgelig blev henvist.
- 34 Ved beslutning af 31. august 2016 besluttede formanden for Rettens Første Afdeling at udsætte behandlingen af nærværende sag.
- 35 Efter afsigelsen af dom af 30. maj 2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (C-45/15 P, EU:C:2017:402), vedtog Retten (Første Afdeling) på forslag fra den refererende dommer endnu en foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse, der bestod i at høre parterne om, hvilke konsekvenser denne dom efter deres opfattelse ville have for den foreliggende sag (herefter »den anden foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse«). Hovedparterne og Kommissionen fremsatte deres bemærkninger i denne henseende inden for den fastsatte frist.
- 36 Ved skrivelse af 28. november 2018 meddelte Kommissionen Retten, at den fortsat støttede Rådets standpunkt og ikke fandt det nødvendigt at deltage i retsmødet i den foreliggende sag.
- 37 Hovedparterne afgav mundtlige indlæg og besvarede Rettens mundtlige spørgsmål i retsmødet den 11. december 2018.
- 38 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:
- Sagen antages til realitetsbehandling, og der gives sagsøgeren medhold i de nedlagte påstande.
 - Rådet tilpligtes at betale sagsøgeren 2 227 000 EUR i erstatning for den økonomiske skade, som denne har lidt, og et beløb på 600 000 EUR for ikke-økonomisk skade, som denne har lidt som følge af den omhandlede opførelse.
 - Rådet tilpligtes at betale sagsomkostningerne.
- 39 Rådet og Kommissionen har nedlagt følgende påstande:
- Frifindelse.
 - Sagsøgeren tilpligtes at betale sagsomkostningerne.

III. Retlige bemærkninger

A. Rettens kompetence

- 40 I duplikken har Rådet, med henvisning til dom af 18. februar 2016, Jannatian mod Rådet (T-328/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:86), indvendt, at for så vidt som sagsøgerens erstatningskrav er støttet på den omstændighed, at opførelsen af hans navn på listen i bilag II til afgørelse 2010/413, som ændret ved afgørelse 2010/644, var retsstridig, har Retten ikke kompetence til at træffe afgørelse i den foreliggende sag, for så vidt som artikel 275, stk. 2, TEUF ikke giver Retten kompetence til at træffe afgørelse vedrørende et erstatningskrav, der er støttet på retsstridigheden af en retsakt, der henhører under den fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik (FUSP).

- 41 Som svar på et spørgsmål fra Retten i retsmødet, hvorved sagsøgeren blev opfordret til at fremsætte bemærkninger til Rådets formalitetsindsigelse, præciserede sagsøgeren, at han med det foreliggende søgsmål alene tilsigtede at søge erstatning for den skade, som var forårsaget af de af Rådet vedtagne forordninger, hvilket blev tilført retsbogen. Henset til dette svar skal det lægges til grund, at sagsøgeren i det væsentlige har ændret sin anden påstand i stævningen, således at denne i sidste ende alene har nedlagt påstand om, at Rådet tilpligtes at betale sagsøgeren en beløb på 2 227 000 EUR i erstatning for den økonomiske skade, sagsøgeren har lidt som følge af den retsstridige opførelse af hans navn på de lister, der er knyttet som bilag til gennemførelsesforordning nr. 668/2010 og til forordning nr. 961/2010 (herefter »de omtvistede lister«), og et beløb på 600 000 EUR i erstatning for den ikke-økonomiske skade, sagsøgeren har lidt som følge af denne opførelse på de nævnte lister.
- 42 Der skal under alle omstændigheder erindres om, at Retten i henhold til procesreglementets artikel 129 til enhver tid af egen drift efter at have hørt parterne kan tage stilling til, om sagen skal afvises, fordi ufravigelige procesforudsætninger ikke er opfyldt, hvilke ifølge retspraksis omfatter Unionens retsinstansers kompetence til at påkende sagen (jf. i denne retning dom af 18.3.1980, *Ferriera Valsabbia m.fl. mod Kommissionen*, 154/78, 205/78, 206/78, 226/78-228/78, 263/78, 264/78, 31/79, 39/79, 83/79 og 85/79, EU:C:1980:81, præmis 7, og af 17.6.1998, *Svenska Journalistförbundet mod Rådet*, T-174/95, EU:T:1998:127, præmis 80).
- 43 I denne henseende følger det af retspraksis, at selv om et erstatningssøgsmål med påstand om erstatning for skade, der angiveligt er lidt som følge af vedtagelsen af en retsakt inden for området for FUSP, ikke er omfattet af Rettens kompetence (dom af 18.2.2016, *Jannatian mod Rådet*, T-328/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:86, præmis 30 og 31), har Retten derimod altid erklæret sig kompetent til at påkende et krav om erstatning for skade, som en person eller en enhed angiveligt har lidt på grund af restriktive foranstaltninger, der er vedtaget over for denne i henhold til artikel 215 TEUF (jf. i denne retning dom af 11.7.2007, *Sison mod Rådet*, T-47/03, ikke trykt i Sml., EU:T:2007:207, præmis 232-251, og af 25.11.2014, *Safa Nicu Sepahan mod Rådet*, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 45-149).
- 44 Det kan ikke forholde sig anderledes for så vidt angår et krav om erstatning for skade, som en person eller en enhed angiveligt har lidt på grund af restriktive foranstaltninger, der er vedtaget over for denne i henhold til artikel 291, stk. 2, TEUF.
- 45 Ifølge retspraksis følger det således ikke af nogen bestemmelse i EUF-traktaten, at dennes sjette del, der vedrører institutionelle og finansielle bestemmelser, ikke kan anvendes på området for restriktive foranstaltninger. Anvendelsen af artikel 291, stk. 2, TEUF, hvoraf fremgår, at »[n]år ensartede betingelser for gennemførelse af Unionens juridisk bindende retsakter er nødvendige, tildeler disse retsakter Kommissionen eller – i specifikke behørigt begrundede tilfælde samt i de tilfælde, der er fastsat i artikel 24 og 26 i traktaten om Den Europæiske Union – Rådet gennemførelsesbeføjelser«, er således ikke udelukket, forudsat at betingelserne i denne bestemmelse er opfyldt (dom af 1.3.2016, *National Iranian Oil Company mod Rådet*, C-440/14 P, EU:C:2016:128, præmis 35).
- 46 I den foreliggende sag blev de restriktive foranstaltninger, der blev vedtaget over for sagsøgeren ved afgørelse 2010/413, senere ændret ved afgørelse 2010/644, gennemført ved gennemførelsesforordning (EU) nr. 668/2010, der blev vedtaget i henhold til artikel 291, stk. 2, TEUF og ved forordning nr. 961/2010, der blev vedtaget i henhold til artikel 215 TEUF.
- 47 Heraf følger, at selv om Retten ikke har kompetence til at påkende sagsøgerens erstatningskrav, for så vidt som det tager sigte på at opnå erstatning for den skade, som sagsøgeren måtte have lidt som følge af vedtagelsen af afgørelse 2010/413, senere ændret ved afgørelse 2010/644, har den derimod kompetence til at påkende det samme krav, for så vidt som det tager sigte på at opnå erstatning for den skade, som sagsøgeren måtte have lidt som følge af gennemførelsen af denne samme afgørelse ved gennemførelsesforordning nr. 668/2010 og forordning nr. 961/2010 (herefter »de omtvistede retsakter«).

48 Det må derfor konkluderes, at Retten har kompetence til at behandle det foreliggende søgsmål, som ændret i retsmødet, dvs. for så vidt som det tager sigte på at opnå erstatning for den skade, som sagsøgeren hævder at have lidt som følge af, at de restriktive foranstaltninger, der blev truffet over for denne i afgørelse 2010/413, senere ændret ved afgørelse 2010/644, blev gennemført ved de omtvistede retsakter (herefter »de omtvistede foranstaltninger«).

B. Realiteten

49 I medfør af artikel 340, stk. 2, TEUF skal Unionen »[f]or så vidt angår ansvar uden for kontraktforhold [...] i overensstemmelse med de almindelige retsgrundsætninger, der er fælles for medlemsstaternes retssystemer, erstatte skader forvoldt af dets institutioner eller af dets ansatte under udøvelsen af deres hverv«. Ifølge fast retspraksis forudsætter Unionens erstatningsansvar uden for kontraktforhold for retsstridig adfærd udvist af dens institutioner som omhandlet i artikel 340, stk. 2, TEUF, at en række betingelser er opfyldt, nemlig at den adfærd, der lægges institutionerne til last, har været retsstridig, at der foreligger et reelt tab, og at der er en årsagsforbindelse mellem denne adfærd og det påståede tab (jf. dom af 9.9.2008, FIAMM m.fl. mod Rådet og Kommissionen, C-120/06 P og C-121/06 P, EU:C:2008:476, præmis 106 og den deri nævnte retspraksis, af 11.7.2007, Schneider Electric mod Kommissionen, T-351/03, EU:T:2007:212, præmis 113, og af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 47).

50 Til støtte for nærværende søgsmål har sagsøgeren gjort gældende, at de tre ovennævnte betingelser er opfyldt i den foreliggende sag.

51 Rådet har, støttet af Kommissionen, nedlagt påstand om frifindelse med henvisning til, at sagsøgeren ikke, således som det påhviler denne, har ført bevis for, at alle betingelserne for, at Unionen ifalder ansvar uden for kontraktforhold, er opfyldt i denne sag.

52 Ifølge fast retspraksis er betingelserne for Unionens ansvar uden for kontraktforhold som omhandlet i artikel 340, stk. 2, TEUF, således som de allerede er opregnet i præmis 49 ovenfor, kumulative (dom af 7.12.2010, Fahas mod Rådet, T-49/07, EU:T:2010:499, præmis 92 og 93, og kendelse af 17.2.2012, Dagher mod Rådet, T-218/11, ikke trykt i Sml., EU:T:2012:82, præmis 34). Heraf følger, at når en af disse betingelser ikke er opfyldt, vil de sagsøgte være at frifinde i det hele, uden at det er nødvendigt at undersøge, om de øvrige betingelser er opfyldt (dom af 26.10.2011, Dufour mod ECB, T-436/09, EU:T:2011:634, præmis 193).

53 Det skal derfor undersøges, om sagsøgeren i den foreliggende sag, således som det påhviler denne, har ført bevis for retsstridigheden af den adfærd, som han bebrejder Rådet, nemlig vedtagelsen af de omtvistede retsakter og opretholdelsen af sagsøgerens navn på de omtvistede lister, at den økonomiske og ikke-økonomiske skade, som sagsøgeren hævder at have lidt, reelt foreligger, og at der er årsagsforbindelse mellem den nævnte vedtagelse og den skade, som sagsøgeren påberåber sig.

1. Den hævdede retsstridighed

54 Sagsøgeren har gjort gældende, at betingelsen om retsstridighed af en institutions adfærd er opfyldt, da vedtagelsen af de omtvistede retsakter og opretholdelsen af sagsøgerens navn på de omtvistede lister i det væsentlige udgør en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse fra Rådets side af retsregler, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder, som ifølge retspraksis kan medføre, at Unionen ifalder ansvar uden for kontraktforhold.

- 55 I denne henseende har sagsøgeren for det første henvist til, at det følger af dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), og af 28. november 2013, Rådet mod Fulmen og Mahmoudian (C-280/12 P, EU:C:2013:775), som blev afsagt efter appel iværksat af Rådet, og hvorved denne appel blev forkastet (jf. præmis 21 ovenfor), at de omtvistede retsakter er retsstridige.
- 56 Sagsøgeren har således dels henvist til, at Retten i dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), fastslog, at Rådet ikke var i besiddelse af noget som helst bevis mod sagsøgeren til støtte for opførelsen af hans navn på de omtvistede lister, og har gjort gældende, at denne omstændighed udgør en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder, som kan medføre, at Unionen ifalder et ansvar uden for kontraktforhold. Som svar på det spørgsmål, der blev stillet inden for rammerne af den anden foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse, anførte sagsøgeren, at i betragtning af ligheden mellem de omstændigheder, der ligger til grund for den foreliggende sag, og omstændighederne i den sag, der førte til Domstolens dom af 30. maj 2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (C-45/15 P, EU:C:2017:402), kan samtlige konstateringer med hensyn til grovheden af Rådets retsstridige adfærd i den sidstnævnte sag overføres mutatis mutandis på den foreliggende sag. Sagsøgeren har tilføjet, at Retten bør konkludere, at annullation af de omtvistede retsakter ikke i sig selv kan udgøre en tilstrækkelig kompensation for den lidte ikke-økonomiske skade.
- 57 Dels er sagsøgeren af den opfattelse, at Rådets afgørelse om på trods af den åbenbare retsstridighed, som Retten fastslog i dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), at iværksætte appel til prøvelse af denne dom, udgør magtfordrejning, som har ført til en forøgelse af den skade, som sagsøgeren har lidt.
- 58 For det andet har sagsøgeren anført, at de omtvistede foranstaltninger har medført en krænkelse af hans ret til at udøve sin frihed til at oprette og drive egen virksomhed og hans ejendomsret i medfør af artikel 16 og 17 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«). Denne krænkelse af disse grundlæggende rettigheder har øget retsstridigheden af Rådets adfærd i en sådan grad, at der er tale om en kvalificeret overtrædelse.
- 59 I sit svar på det spørgsmål, som blev stillet inden for rammerne af den anden foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse, bestred Rådet, støttet af Kommissionen, ikke længere den retsstridighed, der fulgte af vedtagelsen af de omtvistede foranstaltninger, og anerkendte, at Domstolens konklusioner i dom af 30.5.2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (C-45/15 P, EU:C:2017:402), vedrørende eksistensen af en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder, er relevante i den foreliggende sag, for så vidt som udpegelsen af sagsøgeren fandt sted under omstændigheder, der minder om omstændighederne i den sag, der førte til denne dom. Derimod har Rådet anfægtet sagsøgerens anbringender om magtfordrejning og om tilsidesættelse af chartrets artikel 16 og 17 og anført, at dom af 30. maj 2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (C-45/15 P, EU:C:2017:402), ikke giver nogen relevante anvisninger i denne henseende.
- 60 I det foreliggende tilfælde fastslog Retten i dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), at de omtvistede retsakter var retsstridige.
- 61 Ikke desto mindre skal der henvises til, at det følger af Rettens faste praksis, at konstateringen af en retsakts manglende lovlighed, hvor beklagelig denne end er, ikke er tilstrækkelig til at anse betingelsen for Unionens erstatningsansvar uden for kontrakt om, at den adfærd, der er lagt institutionerne til last, skal være retsstridig, for at være opfyldt (dom af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 50. Jf. ligeledes i samme retning dom af 6.3.2003, Dole Fresh Fruit International mod Rådet og Kommissionen, T-56/00, EU:T:2003:58, præmis 71-75, og af 23.11.2011, Sison mod Rådet, T-341/07, EU:T:2011:687, præmis 31). En eventuel annullation af en eller flere af Rådets retsakter, der har forårsaget den af sagsøgeren påberåbte skade, kan, selv når der er truffet afgørelse

om en sådan annullation ved en dom afsagt af Retten før anlæggelsen af erstatningssøgsmålet, således ikke udgøre et uigendriveligt bevis for, at denne institution har begået en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse, der ipso jure gør det muligt at fastslå Unionens ansvar uden for kontraktforhold.

- 62 Betingelsen om, at der skal foreligge en retsstridig adfærd fra EU-institutionernes side, kræver, at der er sket en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder (jf. dom af 30.5.2017, *Safa Nicu Sepahan mod Rådet*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, præmis 29 og den deri nævnte retspraksis).
- 63 Kravet om en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder, har – uanset hvilken slags retsstridig handling der er tale om – til formål at forhindre, at risikoen for at skulle bære de tab, de berørte personer påberåber sig, hæmmer den omhandlede institutions evne til at udøve sine kompetencer fuldt ud i den almene interesse, både inden for rammerne af sin retsanordnende virksomhed eller sin virksomhed, der indebærer økonomiske afgørelser, og i forbindelse med institutionens administrative kompetence, uden at lade andre bære konsekvenserne af åbenbare og uundskyldelige tilsidesættelser (jf. dom af 23.11.2011, *Sison mod Rådet*, T-341/07, EU:T:2011:687, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis, og af 25.11.2014, *Safa Nicu Sepahan mod Rådet*, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 51).
- 64 I lyset af den retspraksis, hvortil der er henvist i præmis 59-61 ovenfor, skal det undersøges, om de retsregler, hvis tilsidesættelse påberåbes af sagsøgeren i den foreliggende sag, har til formål at tillægge borgerne rettigheder, og om Rådet har begået en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af disse regler.
- 65 Til støtte for sit erstatningskrav har sagsøgeren i det væsentlige gjort to tilfælde af retsstridighed gældende, nemlig for det første vedtagelsen af de omtvistede retsakter og opretholdelsen af opførelsen af sagsøgerens navn på de omtvistede lister, selv om Rådet ikke rådede over nogen beviser til støtte herfor, en retsstridighed, hvis virkninger blev mere vidtgående som følge af magtfordrejning begået af Rådet, idet det iværksatte appel til prøvelse af dom af 21. marts 2012, *Fulmen og Mahmoudian mod Rådet* (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), og for det andet tilsidesættelse af chartrets artikel 16 og 17.
- 66 Hvad for det første angår den hævdede retsstridighed som følge af Rådets vedtagelse af de omtvistede retsakter og opretholdelse af opførelsen af sagsøgerens navn på de omtvistede lister, selv om Rådet ikke rådede over nogen beviser til støtte herfor, skal der henvises til, at Retten i præmis 68 og 69 i dom af 25. november 2014, *Safa Nicu Sepahan mod Rådet* (T-384/11, EU:T:2014:986), fastslog, at en normalt forsigtig og påpasselig administration ville have været i stand til at forstå, at det på tidspunktet for vedtagelsen af den i den pågældende sag anfægtede retsakt påhvilede den at indsamle de oplysninger og beviser, som kunne begrunde de restriktive foranstaltninger over for sagsøgeren i den nævnte sag, med henblik på, i tilfælde af anfægtelse, at kunne godtgøre, at der var grundlag for de nævnte foranstaltninger, ved at fremlægge disse oplysninger eller de nævnte beviser for Unionens retsinstanser. Retten konkluderede, at Rådet ved ikke at have udvist en sådan adfærd havde gjort sig skyldig i en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder, som omhandlet i den i præmis 61 og 62 ovenfor nævnte retspraksis. I præmis 40 i dom af 30. maj 2017, *Safa Nicu Sepahan mod Rådet* (C-45/15 P, EU:C:2017:402), der blev afsagt efter appeller af dom af 25. november 2014, *Safa Nicu Sepahan mod Rådet* (T-384/11, EU:T:2014:986), og hvorved de nævnte appeller blev forkastet, fastslog Domstolen, at Retten med rette, bl.a. i den appellerede doms præmis 68 og 69, havde fastslået, at den næsten tre år lange tilsidesættelse af den forpligtelse, som påhviler Rådet til, i tilfælde af anfægtelse, at fremlægge de oplysninger og beviser, der underbygger begrundelsen for vedtagelsen af restriktive foranstaltninger over for en fysisk eller juridisk person, var en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder.

- 67 I den foreliggende sag må det konstateres, at den tilsidesættelse, som Rådet har begået, således som det fremgår af dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), der blev bekræftet af Domstolen ved dom af 28. november 2013, Rådet mod Fulmen og Mahmoudian (C-280/12 P, EU:C:2013:775), ikke blot har samme genstand som, men også har været ca. seks måneder længere end den af Rådet begåede tilsidesættelse i den sag, der førte til dom af 25. november 2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (T-384/11, EU:T:2014:986).
- 68 Heraf følger, at den retsregel, hvis tilsidesættelse påberåbes i den foreliggende sag, for det første er en retsregel, der tillægger borgere, herunder sagsøgeren i dennes egenskab af en fysisk person, der er omfattet af de omtvistede retsakter, rettigheder. For det andet udgør tilsidesættelsen af denne retsregel en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse som omhandlet i den retspraksis, der er henvist til i præmis 63 ovenfor.
- 69 Det fremgår desuden af de bemærkninger, som parterne fremsatte i forbindelse med den anden foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse med hensyn til konsekvenserne af dom af 30. maj 2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (C-45/15 P, EU:C:2017:402), for den foreliggende sag, at parterne selv nu er enige om, at den foreliggende retsstridighed udgør en tilstrækkeligt kvalificeret tilsidesættelse af en retsregel, der har til formål at tillægge borgerne rettigheder.
- 70 Hvad angår argumentet om, at sidstnævnte tilsidesættelse i det væsentlige er så meget desto mere kvalificeret, som den er blevet mere alvorlig ved, at Rådet har gjort sig skyld i magtfordrejning ved at iværksætte appel til prøvelse af dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), kan dette ikke tiltrædes.
- 71 Ifølge fast retspraksis er en retsakt således kun udtryk for magtfordrejning, såfremt det på grundlag af objektive, relevante og samstemmende indicier fremgår, at den må antages at være truffet udelukkende eller dog i det mindste overvejende for at forfølge andre formål end dem, der er angivet, eller for at omgå en fremgangsmåde, der særligt er fastsat ved traktaten, for at imødegå konkret foreliggende vanskeligheder (jf. dom af 29.11.2017, Montel mod Parlamentet, T-634/16, ikke trykt i Sml., EU:T:2017:848, præmis 161 og den deri nævnte retspraksis).
- 72 I denne henseende skal der dels henvises til, at retten til at appellere Rettens domme er fastslået i artikel 256, stk. 1, andet afsnit, TEUF og udgør en integrerende del af retsmidlerne i Unionens domstolssystem. Ifølge samme artikel er en appel til Domstolen begrænset til retsspørgsmål. I henhold til artikel 56, stk. 2, første punktum, i statuttens for Den Europæiske Unions Domstol kan en appel endvidere kun iværksættes af en part, som helt eller delvis ikke har fået medhold. Det fremgår af bestemmelserne i den primære EU-ret, at det inden for de heri fastsatte grænser ikke blot står en part frit for at iværksætte appel til prøvelse af en af Retten afsagt dom, men også at fremsætte ethvert anbringende, som den anser for nyttigt med henblik på at argumentere for sin sag og få medhold. Rådet kan derfor, i modsætning til, hvad sagsøgeren har hævdet, ikke kritiseres for at have iværksat appel af dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), med henblik på, som Rådet har præciseret i svarskriftet, at råde over »en fast retspraksis vedrørende geografiske restriktive foranstaltninger«, idet et sådant argument klart vedrører et retsspørgsmål som omhandlet i artikel 256, stk. 1, andet afsnit, TEUF.
- 73 Dels kan sagsøgerens anbringende om, at Rådet udelukkende appellerede dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), for at lægge pres på Den Islamiske Republik Iran med henblik på, at den skulle opgive sit nukleare program, ved således at opretholde virkningerne af de omtvistede retsakter over for sagsøgeren, ikke tiltrædes. Ikke alene er dette anbringende nemlig ikke underbygget af nogen beviser eller oplysninger, men det må under alle omstændigheder fastslås, at opretholdelsen af de nævnte virkninger i medfør af artikel 60, stk. 2, i statuttens for Den Europæiske Unions Domstol er uløseligt forbundet med beslutningen om at iværksætte en appel. Det fremgår således af denne artikel, at »[u]anset artikel 280 [TEUF] har en

afgørelse fra Retten om annullation af en forordning først retsvirkning fra udløbet af den frist, der er omhandlet i artikel 56, stk. 1, i denne statut, eller, såfremt appel er iværksat inden for denne frist, fra stadfæstelsen eller fra afvisningen af appellen«.

- 74 Der skal desuden henvises til (jf. præmis 18 ovenfor), at Retten for så vidt angår de tidsmæssige virkninger af annullationen af forordning nr. 961/2010 i præmis 106 i dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), fastslog, at risikoen for en alvorlig og uoprettelig skade for effektiviteten af de restriktive foranstaltninger, som forordning nr. 961/2010 foreskriver, i det foreliggende tilfælde ikke forekom at være tilstrækkeligt stor til at kunne begrunde, at forordningens virkninger opretholdtes over for sagsøgerne i en længere periode end den, der er foreskrevet i artikel 60, stk. 2, i statuten for Den Europæiske Unions Domstol. I samme døms præmis 107 (jf. præmis 19 ovenfor), besluttede Retten at opretholde virkningerne af afgørelse 2010/413, som ændret ved afgørelse 2010/644, indtil annullationen af forordning nr. 961/2010 fik virkning.
- 75 Det fremgår af de ovenstående betragtninger, at opretholdelsen af virkningerne af de omtvistede retsakter over for sagsøgeren efter annullationen af disse retsakter ved dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), følger af anvendelsen af bestemmelserne i statuten for Den Europæiske Unions Domstol og Rettens selvstændige bedømmelse og ikke af den adfærd, som sagsøgeren har kritiseret Rådet for, der består i, at Rådet iværksatte appel af den nævnte dom.
- 76 Da sagsøgeren ikke har anført nogen objektiv omstændighed, der kan godtgøre, at Rådet iværksatte appel af dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), med det formål at skade sagsøgeren eller lægge pres på Den Islamiske Republik Iran med henblik på, at den skulle opgive sit nukleare program, skal argumentet om, at Rådet har gjort sig skyld i magtfordrejning og derved har gjort tilsidesættelsen af den i den foreliggende sag omhandlede retsregel mere alvorlig, forkastes som ugrundet.
- 77 Hvad angår det andet tilfælde af retsstridighed, som er blevet gjort gældende, nemlig tilsidesættelse af chartrets artikel 16 og 17, bemærkes, at sagsøgeren har begrænset sig til at henvise til de betingelser, der skal være opfyldt, for at der foreligger et indgreb i udøvelsen af de rettigheder og frihedsrettigheder, som anerkendes i chartret, og gøre gældende, at de omtvistede foranstaltninger, som denne blev pålagt, havde til formål og virkning, at hans ejendomsret og frihed til at udøve erhvervsvirksomhed, som anerkendes i chartrets artikel 16 og 17, er blevet underlagt betydelige begrænsninger.
- 78 Selv om ejendomsretten i henhold til fast retspraksis er sikret ved chartrets artikel 17, nyder den imidlertid ikke en absolut beskyttelse i EU-retten, men skal ses i sammenhæng med sin funktion i samfundet. Ejendomsretten kan derfor underlægges begrænsninger, forudsat at sådanne begrænsninger er nødvendige for at tilgodese almene hensyn, som Unionen forfølger, og forudsat at begrænsningerne ikke, når henses til deres formål, indebærer et uforholdsmæssigt og uantageligt indgreb i selve den beskyttede rettigheds kerne (jf. dom af 13.9.2013, Makhlof mod Rådet, T-383/11, EU:T:2013:431, præmis 97 og den deri nævnte retspraksis). Denne retspraksis kan anvendes analogt på friheden til at oprette og drive egen virksomhed, som er sikret ved chartrets artikel 16.
- 79 I det foreliggende tilfælde bemærkes for det første, at målet med vedtagelsen af de omtvistede retsakter over for sagsøgeren, for så vidt som de foreskrev indefrysning af hans midler, finansielle aktiver og andre økonomiske ressourcer, var at forebygge nuklear spredning og dermed lægge pres på Den Islamiske Republik Iran med henblik på, at denne ophører med de pågældende aktiviteter. Dette mål indgik som et led i den mere generelle indsats med henblik på at bevare fred og international sikkerhed og var derfor legitimt og formålstjenligt (jf. i denne retning og analogt dom af 13.9.2013, Makhlof mod Rådet, T-383/11, EU:T:2013:431, præmis 100 og 101 og den deri nævnte retspraksis).

- 80 For det andet var de omtvistede foranstaltninger også nødvendige, eftersom andre og mindre indgribende foranstaltninger, såsom et system med forudgående tilladelse eller en efterfølgende dokumentationspligt i forhold til anvendelsen af de overførte midler, ikke lige så effektivt tillod at nå det forfulgte mål, nemlig at forhindre nuklear spredning og dermed lægge pres på Den Islamiske Republik Iran med henblik på, at denne ophører med de pågældende aktiviteter, navnlig henset til muligheden for at omgå de pålagte restriktioner (jf. analogt dom af 13.9.2013, Makhlouf mod Rådet, T-383/11, EU:T:2013:431, præmis 101 og den deri nævnte retspraksis).
- 81 Følgelig har sagsøgeren ikke godtgjort, at de omtvistede retsakter tilsidesatte hans rettigheder i henhold til chartrets artikel 16 og 17.
- 82 Henset til samtlige ovenstående betragtninger må det konkluderes, at kun det første anførte tilfælde af retsstridighed vedrørende Rådets vedtagelse af de omtvistede retsakter og opretholdelse af sagsøgerens navn på de omtvistede lister, selv om det ikke rådede over nogen beviser til støtte herfor, udgør et retsstridigt forhold, der kan medføre, at Unionen ifalder erstatningsansvar som omhandlet i den retspraksis, der er henvist til i præmis 63 ovenfor.

2. Den hævdede skade og spørgsmålet, om der er årsagsforbindelse mellem den retsstridige adfærd, der lægges Rådet til last, og denne skade

- 83 Sagsøgeren mener at have godtgjort, at den økonomiske og ikke-økonomiske skade, som han har lidt på grund af de omtvistede retsakter, er faktisk og reel, og at der er en årsagsforbindelse mellem den retsstridige adfærd, der lægges Rådet til last, og denne skade. I lyset af sagens særlige omstændigheder finder sagsøgeren, at dom af 30. maj 2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (C-45/15 P, EU:C:2017:402), ikke rejser tvivl om erstatningskravets berettigelse.
- 84 Rådet har, støttet af Kommissionen, anfægtet sagsøgerens argumenter. Rådet er af den opfattelse, at Domstolens konklusioner i dom af 30. maj 2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (C-45/15 P, EU:C:2017:402), vedrørende betingelserne for erstatning for økonomisk og ikke-økonomisk skade er relevante og taler til fordel for dets argumenter i den foreliggende sag.
- 85 Det skal undersøges, om sagsøgeren har ført bevis for den hævdede skade og for årsagsforbindelsen mellem den kritiserede retsstridige adfærd og denne skade.
- 86 Hvad angår betingelsen om, at der er indtrådt et tab, kan Unionen ifølge retspraksis kun ifalde ansvar uden for kontraktforhold, såfremt sagsøgeren har lidt et faktisk og reelt tab (jf. i denne retning dom af 27.1.1982, De Franceschi mod Rådet og Kommissionen, 51/81, EU:C:1982:20, præmis 9, og af 16.1.1996, Candiotte mod Rådet, T-108/94, EU:T:1996:5, præmis 54). Det tilkommer sagsøgeren at bevise, at denne betingelse er opfyldt (jf. dom af 9.11.2006, Agraz m.fl. mod Kommissionen, C-243/05 P, EU:C:2006:708, præmis 27 og den deri nævnte retspraksis), og nærmere bestemt at fremlægge afgørende beviser for det påberåbte tabs eksistens og omfang (dom af 16.9.1997, Blackspur DIY m.fl. mod Rådet og Kommissionen, C-362/95 P, EU:C:1997:401, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis).
- 87 Nærmere bestemt skal ethvert krav om erstatning for en skade, hvad enten der er tale om en ikke-økonomisk eller en økonomisk skade, og uanset om der er tale om en symbolsk eller en egentlig erstatning, præcisere karakteren af den påståede skade i relation til den kritiserede adfærd og i det mindste tilnærmelsesvist angive skadens samlede omfang (jf. dom af 26.2.2015, Sabbagh mod Rådet, T-652/11, ikke trykt i Sml., EU:T:2015:112, præmis 65 og den deri nævnte retspraksis).
- 88 For så vidt angår betingelsen om, at der skal være en årsagsforbindelse mellem adfærden og det hævdede tab, skal nævnte tab fremgå tilstrækkeligt klart af den hævdede adfærd, idet sidstnævnte skal være den afgørende årsag til tabet, mens der ikke er nogen forpligtelse til at erstatte ethvert, eventuelt

fernt, tab i forbindelse med en ulovlig situation (jf. dom af 10.5.2006, Galileo International Technology m.fl. mod Kommissionen, T-279/03, EU:T:2006:121, præmis 130 og den deri nævnte retspraksis. Jf. ligeledes i denne retning dom af 4.10.1979, Dumortier m.fl. mod Rådet, 64/76, 113/76, 167/78, 239/78, 27/79, 28/79 og 45/79, EU:C:1979:223, præmis 21). Det tilkommer sagsøgeren at føre bevis for årsagsforbindelsen mellem adfærden og det hævdede tab (jf. dom af 30.9.1998, Coldiretti m.fl. mod Rådet og Kommissionen, T-149/96, EU:T:1998:228, præmis 101 og den deri nævnte retspraksis).

- 89 Det er i lyset af den ovennævnte retspraksis, at det skal undersøges, om sagsøgeren i det foreliggende tilfælde har godtgjort den faktiske og reelle karakter af den økonomiske og ikke-økonomiske skade, som han har lidt efter vedtagelsen af de omtvistede lister og opretholdelsen af opførelsen af sagsøgerens navn på de omtvistede lister, og at der er årsagsforbindelse mellem den nævnte vedtagelse og denne skade.

a) Den hævdede økonomiske skade og spørgsmålet om årsagsforbindelse

- 90 Sagsøgeren har gjort gældende i særlig grad at have været berørt af de restriktive foranstaltninger, der blev truffet over for ham, fordi centrum for hans livsinteresser på tidspunktet for vedtagelsen af de omtvistede retsakter var i Frankrig, dvs. i Unionen, eftersom han havde erhvervet fransk statsborgerskab og boede i Frankrig, hvor han også havde åbnet bankkonti. Han har anført at have lidt fire typer af økonomisk skade, nemlig for det første værdiforringelse forbundet med fraværet af dynamisk forvaltning af hans finansielle aktiver, for det andet tab af fortjeneste, som han ville have opnået ved forvaltning af sine ejendomme, for det tredje tab i europæiske selskaber og for det fjerde advokatomkostninger afholdt med henblik på at opnå en delvis ophævelse af indefrysningen af sine midler og derefter frigøre de beslaglagte bankkonti. Til dækning af disse forskellige økonomiske skader har han nedlagt påstand om, at Rådet tilpligtes at betale ham en samlet erstatning på 2 227 000 EUR.
- 91 Rådet har, støttet af Kommissionen, nedlagt påstand om frifindelse for kravet om erstatning for den hævdede økonomiske skade.

1) Værdiforringelse i forbindelse med fraværet af dynamisk forvaltning af sagsøgerens finansielle aktiver

- 92 Med hensyn til værdiforringelse forbundet med fraværet af dynamisk forvaltning af sagsøgerens finansielle aktiver har sagsøgeren i stævningen anført, at han i sin aktivportefølje rådede over aktiver til en værdi af ca. 15 mio. EUR, hvoraf en stor del var investeret i aktier i europæiske børsnoterede selskaber, aktier i andre selskaber, kortfristede indskud i forskellige valutaer og selskabs- og statsobligationer, herunder græske statsobligationer. Endvidere har sagsøgeren anført, at for så vidt som fondsforvalteres gennemsnitlige vederlag er på 2% af de midler, de forvalter, udgør den foreliggende skade, som han kræver erstattet, 2% om året af hans midler, som han har opgjort til 11 mio. EUR, idet hans indeståender på bankkonti i Belgien ikke er medregnet, dvs. et samlet beløb på 660 000 EUR over en periode på tre år.
- 93 I replikken har sagsøgeren for det første præciseret, at en »dynamisk« portefølje, der defineres på grundlag af dens sammensætning, er kendetegnet ved, at indehaveren tager en større risiko end indehaveren af en »afbalanceret« portefølje til gengæld for et højere afkast på længere sigt. Selve målet med artikel 1 i forordning nr. 423/2007 er netop at forhindre enhver person, der er omfattet af restriktive foranstaltninger, i hensigtsmæssig forvaltning af en portefølje, der er »dynamisk«. Følgelig er anvendelsen af restriktive foranstaltninger den udløsende faktor for en finansiell skade, som automatisk bør erstattes, når de nævnte foranstaltninger senere erklæres retsstridige.
- 94 Sagsøgeren har anført, at hans portefølje hos banken BNP Paribas krævede en »dynamisk« forvaltning. Som eksempel på en dynamisk forvaltning har han som bilag til replikken vedlagt et værdipapirkontoudtog fra BNP Paribas. Han har tilføjet, at undtagelsen i artikel 29, stk. 2, i Rådets

forordning (EU) nr. 267/2012 af 23. marts 2012 om restriktive foranstaltninger over for Iran og om ophævelse af forordning (EU) nr. 961/2010 (EUT 2012, L 88, s. 1) ikke finder anvendelse på konti med sådanne kendetegn, men på konti såsom den anfordringskonto, han havde i banken Belfius, der ikke krævede en dynamisk forvaltning, hvilket var grunden til, at han ikke havde medtaget den blandt de porteføljer, med hensyn til hvilke han krævede erstatning for den angiveligt lidte skade. I perioden mellem juli 2010 og begyndelsen af 2014 forhindrede den manglende forvaltning af sagsøgerens konti i banken BNP Paribas ham således i at sælge højrisikoinvesteringer, såsom græske statsobligationer, at drage fordel af markedsfluktuationer, at gennemføre arbitrage, som var absolut nødvendig for en dynamisk forvaltning med henblik på at tilpasse investeringer og investere likvide midler, som hidrørte fra tilbagebetaling af terminsprodukter, udbetaling af udbytte og af renter.

- 95 Rådet har, støttet af Kommissionen, anfægtet sagsøgerens argumentation.
- 96 Der skal henvises til, at stævningen i henhold til procesreglementets artikel 76 bl.a. skal indeholde sagsøgerens påstande og i givet fald de beviser eller en angivelse af de beviser, der påberåbes. Procesreglementets artikel 85 kræver, at beviserne fremlægges eller anføres i forbindelse med den første udveksling af processkrifter. Endvidere kan yderligere beviser kun fremlægges i forbindelse med replikken, hvis forsinkelsen begrundes.
- 97 I det foreliggende tilfælde har sagsøgeren for så vidt angår skaden vedrørende værdiforringelsen som følge af den manglende dynamiske forvaltning af hans finansielle aktiver meget kortfattet eller endog usammenhængende søgt at dokumentere den lidte skade. Hvad angår den angiveligt lidte skade har sagsøgeren i stævningen begrænset sig til i generelle vendinger at beskrive den type af investeringer, han havde foretaget, og sammensætningen af sin aktivportefølje, som han i første række i punkt 66 i stævningen har opgjort til 15 mio. EUR.
- 98 Dels identificerer sagsøgeren på intet tidspunkt i stævningen de banker, som han havde betroet forvaltningen af sine aktiver, og heller ikke værdien af disse aktiver. Sagsøgeren henviser højst helt overordnet hertil, med henvisning i en fodnote, der er indsat under punkt 66 i stævningen, til to bilag til stævningen med overskrifterne »Kontoudtog og breve fra pengeinstitutter«, henholdsvis »Breve fra banker« uden præcist at angive, hvilke elementer eller passager i disse bilag han henviser til.
- 99 Der skal imidlertid henvises til, at det følger af fast retspraksis, at selv om stævningens indhold på særlige punkter kan støttes og udbygges ved henvisninger til afsnit i dokumenter, der vedlægges som bilag til stævningen, kan der ikke ved en generel henvisning til andre dokumenter, herunder også dokumenter, der figurerer som bilag til stævningen, rådes bod på en undladelse af at anføre afgørende dele af den retlige argumentation, som skal være indeholdt i stævningen. Det tilkommer heller ikke Retten ved hjælp af bilagene at forsøge at klarlægge, hvilke anbringender og argumenter der kan antages at udgøre grundlaget for søgsmålet, idet bilagene alene skal fungere som bevismateriale og et middel til sagens oplysning (jf. i denne retning dom af 14.12.2005, Honeywell mod Kommissionen, T-209/01, EU:T:2005:455, præmis 57 og den deri nævnte retspraksis).
- 100 Dels har sagsøgeren i stævningens punkt 67 endelig, uden nogen begrundelse, opgjort sin aktivportefølje til 11 mio. EUR og på grundlag heraf anvendt en sats på 2%, som han, uden at fremlægge noget bevis, erklærer svarer til det gennemsnitlige vederlag til fondsforvaltere, og har herefter opgjort skaden til 660 000 EUR over en periode på tre år.
- 101 En så kortfattet og usammenhængende argumentation i stævningen forekommer at være for upræcis til, at omfanget af den foreliggende skade kan afgøres, og at gøre det muligt for Retten, henset til de bestemmelser i procesreglementet, der er henvist til ovenfor, at forstå rækkevidden af sagsøgerens krav. Denne argumentation bør derfor afvises.

- 102 Det skal for fuldstændighedens skyld fastslås, at selv hvis det antages, at Retten i det foreliggende tilfælde på trods af disse omstændigheder kan søge efter beviser i de bilag til stævningen, der er nævnt i præmis 96 ovenfor, gør disse bilag det ikke muligt med sikkerhed at fastslå skadens omfang.
- 103 Hvad således angår bilaget med overskriften »Kontoudtog og breve fra pengeinstitutter« indeholder det en række dokumenter, der ikke er individuelt identificeret af sagsøgeren. Retten bemærker imidlertid, at der synes at være tale om dokumenter, der kan identificeres som følger:
- et kontoudtog fra banken Dexia dateret den 30. juli 2010 (s. 23-25 i samlingen af bilag til stævningen), hvoraf på ingen måde fremgår navnet på sagsøgeren som indehaver af den pågældende konto
 - en saldoopgørelse udstedt den 28. juni 2010 for en konto tilhørende sagsøgeren i banken Belfius, dateret den 23. juli 2015, ledsaget af en kontoudskrift vedrørende denne konto for perioden fra den 1. juni 2010 til den 9. oktober 2010 (s. 26-29 i samlingen af bilag til stævningen), en opgørelse og et kontoudtog, som i sidste ende har vist sig at være irrelevante, eftersom sagsøgeren i replikken udtrykkeligt har anført, at han ikke medregner dem i det foreliggende erstatningskrav
 - kontoudtog vedrørende sagsøgerens to konti i banken Société Générale (s. 30 og 31 i samlingen af bilag til stævningen)
 - et kontoudtog vedrørende en lønopsparingskonto i institutterne Amundi og Inter Expansion (s. 32 og 33 i samlingen af bilag til stævningen)
 - et dokument med overskriften »Portfolio Management Report« fra banken BNP Paribas Wealth Management, hvoraf navnet på sagsøgeren som indehaver af den pågældende konto på ingen måde fremgår (s. 34-38 i samlingen af bilag til stævningen)
 - en tabel, der identificerer konti i seks institutter og deres værdiansættelse og karakter uden nogen præcisering med hensyn til identiteten af deres indehaver.
- 104 Ud over den omstændighed, at visse af de ovennævnte dokumenter ikke gør det muligt at identificere navnet på indehaveren af den pågældende konto, er der intet element i det omhandlede bilag, der gør det muligt faktisk og reelt at forstå, hvilken skade det er, sagsøgeren angiveligt har lidt.
- 105 Denne usammenhængende karakter af sagsøgerens argumentation forstærkes af hans præciseringer i replikken, idet der ifølge disse præciseringer kun skal tages hensyn til aktiver, som var betroet banken BNP Paribas. Disse aktiver udgjorde, idet det forudsættes, at de tilhørte sagsøgeren, ifølge dokumentet med overskriften »Portfolio Management Report«, som omfatter s. 34-38 i samlingen af bilag til stævningen, 7 746 855 EUR, dvs. et beløb, som er betydeligt lavere end de 11 000 000 EUR, som sagsøgeren i sidste ende har lagt til grund for beregningen af den skade, han hævder at have lidt.
- 106 Hvad angår bilaget med overskriften »Breve fra banker« indeholder det tre breve fra banker eller kapitalforvaltningsinstitutter, der udelukkende henviser til, at disse banker eller institutter drager konsekvenserne af de omtvistede retsakter, dvs. indefrysning af sagsøgerens midler, og til deres ønske om at overholde gældende lovgivning. Hvad angår skrivelsen fra banken BNP Paribas Wealth Management af 11. februar 2011 har afsenderen tilføjet at være ude af stand til, som ønsket af sagsøgeren, at gå over til en »konservativ« og dermed mere sikker form for forvaltning af hans midler (s. 157 i samlingen af bilag til stævningen). Det må fastslås, at disse dokumenter ikke gør det muligt at fastslå omfanget af den af sagsøgeren hævdede skade. Det følger af ovenstående betragtninger, som er anført for fuldstændighedens skyld, at sagsøgerens krav på erstatning for skade vedrørende værdiforringelse som følge af manglende dynamisk forvaltning af de finansielle aktiver under alle omstændigheder ville skulle forkastes som ugrundet.

107 Henset til konklusionen i præmis 101 ovenfor, og uden at der er anledning til at undersøge, om sagsøgeren har ført bevis for, at der foreligger årsagsforbindelse, skal kravet om erstatning for skade vedrørende værdiforringelse som følge af manglende dynamisk forvaltning af de finansielle aktiver afvises.

2) *Tab af fortjeneste ved forvaltning af fast ejendom*

108 Vedrørende tabet af fortjeneste ved forvaltning af hans ejendomme har sagsøgeren anført, at forvaltningen af de to lejligheder, som han ejer i Frankrig og i Belgien, blev umuliggjort som følge af vedtagelsen af de omtvistede retsakter, eftersom det ikke var muligt for ham at oppebære husleje, betale for arbejder og for forsikringer.

109 I replikken har sagsøgeren præciseret, at artikel 29, stk. 2, litra b), i forordning nr. 267/2012, der tillader, at der oppebæres husleje i henhold til eksisterende lejekontrakter, ikke fandt anvendelse for så vidt angår lejligheden i Frankrig, som ikke var udlejet på det tidspunkt, hvor sagsøgerens navn for første gang blev opført på listerne over personer og enheder, som er omfattet af restriktive foranstaltninger, på grund af mindre arbejder, som skulle udføres dér. Med henvisning til en kontrakt underskrevet den 18. oktober 2014, efter at de omtvistede foranstaltninger over for ham var ophørt, har sagsøgeren gjort gældende, at udlejningsværdien af den pågældende lejlighed udgør 2 500 EUR om måneden, således at den manglende indtjening, der svarer til den udeblevne udlejning, kan opgøres til et beløb på 102 500 EUR.

110 Rådet har, støttet af Kommissionen, anfægtet sagsøgerens argumentation.

111 Principalt skal stævningen, således som der er henvist til i præmis 96 ovenfor, bl.a. indeholde sagsøgerens påstande og i givet fald de beviser eller en angivelse af de beviser, der påberåbes. Endvidere kan yderligere beviser kun fremlægges i forbindelse med replikken, hvis forsinkelsen begrundes.

112 I det foreliggende tilfælde må det imidlertid fastslås, at sagsøgeren i stævningens punkt 68, det eneste punkt i stævningen, der vedrører det forhold, at det ikke var muligt for ham at forvalte sin faste ejendom, har begrænset sig til at anføre, at den nævnte skade er resultatet af den omstændighed, at »det var umuligt at oppebære husleje, betale for arbejder og for forsikringer osv.«, og ikke har fremlagt noget dokument eller nogen oplysning, der kan underbygge denne påstand, bevise hans ejendomsret og føre bevis for skaden og for årsagsforbindelsen. Alene hvad angår den lejlighed, som han angiveligt ejer i Frankrig, har sagsøgeren ganske vist i replikken fremlagt et bilag C.2, der indeholder tre dokumenter, nemlig en lejekontrakt underskrevet den 18. oktober 2014, en skatteopkrævning for 2013 vedrørende »skat af tomme boliger« udstedt den 29. oktober 2013 og en skrivelse af 20. oktober 2014 til skatteforvaltningen. Selv om disse tre dokumenter hidrører fra tiden før anlæggelsen af det foreliggende søgsmål, har sagsøgeren imidlertid på ingen måde begrundet den sene fremlæggelse af dem i forbindelse med replikken. Bilag C.2 til replikken skal derfor afvises. Henset til de foregående betragtninger skal kravet om erstatning for den ovennævnte skade dermed afvises.

113 For fuldstændighedens skyld skal det påpeges, at selv hvis det antages, at det nævnte krav og bilag C.2 kunne antages til realitetsbehandling, må det fastslås, at sagsøgeren for så vidt angår den pågældende skade ikke har fremlagt noget bevis for, at den hævdede skade er faktisk og reel. Det skal således særligt fastslås, at sagsøgeren hverken har fremlagt bevis for sin ejendomsret til de to lejligheder, som han hævder at være ejer af, eller for, at disse lejligheder var bestemt til at skulle udlejes på tidspunktet for vedtagelsen af de omtvistede retsakter.

- 114 Desuden var de omtvistede retsakter i modsætning til, hvad sagsøgeren har anført, på ingen måde til hinder for, at sagsøgeren fortsat, hvis det havde været tilfældet tidligere, kunne bo i en lejlighed, som han var ejer af, og dette så meget desto mere, som sagsøgeren, således som han har henvist til i stævningens punkt 65, var fransk statsborger og boede i Frankrig på tidspunktet for vedtagelsen af de omtvistede retsakter.
- 115 Det fremgår af de foregående betragtninger, som er anført for fuldstændighedens skyld, at sagsøgeren ikke har ført bevis for den hævdede skade vedrørende de to lejligheder, som han skulle være ejer af i Frankrig og i Belgien, hvorfor hans krav om erstatning for skade vedrørende tab af lejeindtægter under alle omstændigheder ville skulle forkastes som ugrundet.
- 116 Henset til konklusionen i præmis 112 ovenfor, og uden at der er anledning til at undersøge, om sagsøgeren har ført bevis for, at der foreligger årsagsforbindelse, skal kravet om erstatning for skade vedrørende den omstændighed, at det var umuligt for sagsøgeren at forvalte sin faste ejendom, afvises.

3) *Tab i europæiske selskaber*

- 117 Hvad angår tabene i europæiske selskaber har sagsøgeren oplyst, at han på tidspunktet for vedtagelsen af de omtvistede retsakter ejede 26% af andelene i det franske selskab Codefa Connectique S.A.S. (herefter »Codefa«) og var aktionær i de tyske selskaber Decom Technology GmbH (herefter »Decom«) og Senteg GmbH, via det belgiske selskab Soreltek S.A. De omtvistede retsakter medførte uoverstigelige vanskeligheder for de nævnte selskaber og dermed en forringelse af deres værdi. Med henblik på at godtgøre, at der forelå en økonomisk skade for Codefas og Decoms vedkommende, har sagsøgeren fremlagt en rapport dateret den 21. juli 2015, udarbejdet af et revisionsfirma, der er optaget i revisorsammenslutningen i regionen Paris Île-de-France (Frankrig), som er vedlagt som bilag A.14 til stævningen (herefter »revisionsrapporten«).
- 118 Rådet har, støttet af Kommissionen, anfægtet sagsøgerens argumentation.

i) Tab i Senteg og Decom

- 119 For så vidt angår kravet om erstatning for skaden vedrørende tabene i Senteg og Decom er Rådet, støttet af Kommissionen, af den opfattelse, at dette krav ikke kan antages til realitetsbehandling. Sagsøgeren ejer således ingen kapitalandel i disse selskaber. Hvad angår Soreltek, der besidder 80% af andelene i Decom og 20% af andelene i Senteg, og hvori sagsøgeren hævder at være den eneste økonomisk begunstigede, fremgår det ikke af dette selskabs vedtægter eller af sagens øvrige akter, at det er direkte eller indirekte ejet af sagsøgeren, idet det for 99%’s vedkommende ejes af det luxembourgske selskab Wirkkraft S.A. og for 1%’s vedkommende af et udenforstående selskab. Selv om sagsøgeren var Wirkkrafts økonomisk begunstigede, ville hans søgsmålsinteresse være for indirekte i forhold til Senteg eller Decom.
- 120 I replikken har sagsøgeren anført, at han er indehaver af ihændeaveraktier i Wirkkraft, som han har tilbudt om nødvendigt at fremlægge, at han står for hele dette selskabs finansiering, og at han er Wirkkrafts og Sorelteks eneste økonomisk begunstigede.
- 121 Hvad i første række angår Soreltek tilkommer det i overensstemmelse med den retspraksis, hvortil der er henvist i præmis 99 ovenfor, ikke Retten at forsøge at klarlægge, hvilke anbringender og argumenter der muligvis kan antages at udgøre grundlaget for søgsmålet. I det foreliggende tilfælde har sagsøgeren imidlertid i stævningens punkt 76 begrænset sig til at anføre at »[være] blevet identificeret som [den] eneste økonomisk begunstigede« i Soreltek. Til støtte herfor begrænser sagsøgeren sig til uden nogen form for præcisering at henvise til fire dokumenter, som er vedlagt i bilag A.13 til stævningen.

- 122 Selv hvis det antages, at Retten i det foreliggende tilfælde kunne forsøge at klarlægge, hvilke anbringender og argumenter der kunne understøtte denne påstand fra sagsøgerens side, måtte det fastslås, at ingen af de nævnte dokumenter, der er vedlagt i bilag A.13 til stævningen, giver grundlag herfor.
- 123 For det første nævner Sorelteks vedtægter, således som de er registreret i *Moniteur belge* (jf. s. 269-271 i samlingen af bilag til stævningen), på ingen måde sagsøgerens egenskab af såkaldt eneste økonomisk begunstigede i dette selskab. Det fremgår højst heraf, at 209 af de 210 andele i Soreltek, dvs. lidt mere end 99% af de nævnte andele, ejes af Wirkkraft, og at det sidstnævnte selskab ejes af selskabet Transnational Consulting Group. Endvidere synes sagsøgeren heller ikke at være hverken medlem af bestyrelsen eller direktør for Soreltek (jf. s. 271 i samlingen af bilag til stævningen).
- 124 For det andet har de to skrivelser dateret den 11. august 2010 og den 8. september 2010 fra banken Dexia til Soreltek (s. 272 og 273 i samlingen af bilag til stævningen) til formål at oplyse det nævnte selskab om, at to af dets konti på anmodning af procureur du Roi de Bruxelles (anklagemyndigheden i Bruxelles, Belgien) er blevet spærret og derefter afviklet. Det fremgår på ingen måde af disse skrivelser, at sagsøgeren skulle have nogen form for status af eneste økonomisk begunstigede i forhold til dette selskab.
- 125 For det tredje findes der i skrivelse af 11. februar 2014 (gengivet to gange på s. 274 og 275 i samlingen af bilag til stævningen) fra et advokatkontor til anklagemyndigheden i Bruxelles alene en henvisning til underskrivernes egenskab af »advokater for sagsøgeren og hans selskab SA Soreltek« og til anmodningen om tilbagebetaling af deres klienters banktilgodehavender. Der er intet i denne skrivelse, der kan underbygge sagsøgerens hævdede status af eneste økonomisk begunstigede i forhold til Soreltek.
- 126 For det fjerde oplyser skrivelse af 6. december 2013 fra anklagemyndigheden i Bruxelles (s. 276 i samlingen af bilag til stævningen) sagsøgerens advokat om, at anklagemyndigheden »dags dato har anordnet frigivelse af de inden for rammerne af sagen mod [Fereydoun] Mahmoudian og SA Soreltek beslaglagte midler« og videresender en genpart af en anmodning fra »banken ING til O.C.S.C. vedrørende [Fereydoun] Mahmoudians værdipapirbeholdning (Befimmo SCA-SICAF-værdipapirer)«. Det fremgår på ingen måde af disse skrivelser, at sagsøgeren skulle have nogen form for status af eneste økonomisk begunstigede i forhold til dette selskab.
- 127 Det bemærkes endvidere, at sagsøgeren i replikkens punkt 93 har begrænset sig til at gentage, at han var Sorelteks økonomisk begunstigede og heraf udlede, at dette selskab udgjorde et af hans aktiver.
- 128 Hvad i anden række angår Wirkkraft må det fastslås, at sagsøgeren i stævningen ikke har fremlagt noget bevis til støtte for sit anbringende i stævningens præmis 92, hvorefter han er dette selskabs økonomisk begunstigede og indehaver af ihændehaveraktier i selskabet. Sagsøgeren erklærer sig i replikken i det højeste »rede til« at fremlægge de originale værdipapirer og anfører endvidere, at »Wirkkrafts finansiering [...] fuldt ud [sikres] af sagsøgeren, som er dets »økonomisk begunstigede«, således som det fremgår af den i [b]ilag C.6 fremlagte erklæring«.
- 129 Henset til bestemmelserne i procesreglementets artikel 76 og 85 påhvilede det imidlertid dels sagsøgeren allerede i forbindelse med stævningen at fremlægge bevis for, at han, således som han hævder, var indehaver af ihændehaveraktier i Wirkkraft. Han forsøger på ingen måde at forklare, af hvilken grund han ikke, heller ikke i forbindelse med replikken, har fremlagt et sådant yderligere bevis.

- 130 Dels bemærkes for så vidt angår den i bilag C.6 til replikken fremlagte erklæring, at sagsøgeren ikke på nogen måde, selv om denne erklæring er dateret den 9. december 2013, dvs. lidt mindre end to år før anlæggelsen af nærværende søgsmål, har begrundet den omstændighed, at den er fremlagt i forbindelse med replikken. Følgelig skal bilag C.6 til stævningen, der blot indeholder en simpel tro og love-erklæring underskrevet af sagsøgeren, som på ingen måde er underbygget, afvises.
- 131 Det fremgår af de ovenstående betragtninger, at sagsøgeren ikke har godtgjort, at han, således som han hævder, er Wirkkrafts »økonomisk begunstigede« og indehaver af ihændehaveraktier i Wirkkraft.
- 132 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det fastslås, at sagsøgeren under alle omstændigheder, idet han ikke har fremlagt det mindste bevis til støtte for sine anbringender, med henblik på sit krav om erstatning for skade i forbindelse med tab i Senteg og Decom har påberåbt sig en skade, hvis reelle eksistens han ikke i overensstemmelse med den retspraksis, som der er henvist til i præmis 86 ovenfor, har bevist.
- 133 Følgelig skal dette sidstnævnte krav afvises og under alle omstændigheder forkastes som ugrundet.

ii) Tab knyttet til Codefa

- 134 Med hensyn til kravet om erstatning for skade i forbindelse med tab knyttet til Codefa har sagsøgeren med henblik på at godtgøre den økonomiske skade, som han hævder at have lidt for så vidt angår Codefa, dels støttet sig på revisionsrapporten, dels på en række genparter af dokumenter vedrørende Codefa, der er vedlagt i bilag A.5 til stævningen.
- 135 I første række skal revisionsrapportens bevisværdi vurderes.
- 136 I denne henseende har Unionens retsinstanser, da der ikke findes EU-bestemmelser om bevisbegrebet, fastslået et princip om fri bevisførelse og om frie bevismidler, der skal forstås som muligheden for at benytte sig af alle former for bevismidler for at bevise en given omstændighed, såsom vidneforklaringer, skriftlige bevismidler, tilståelser osv. (jf. i denne retning dom af 23.3.2000, Met-Trans og Sagpol, C-310/98 og C-406/98, EU:C:2000:154, præmis 29, og af 8.7.2004, Dalmine mod Kommissionen, T-50/00, EU:T:2004:220, præmis 72, samt generaladvokat Mengozzis forslag til afgørelse Archer Daniels Midland mod Kommissionen, C-511/06 P, EU:C:2008:604, punkt 113 og 114). Tilsvarende har Unionens retsinstanser fastslået et princip om fri bevisbedømmelse, hvorefter fastlæggelsen af et bevismiddels troværdighed eller anderledes udtrykt beviskraft er overladt til retsinstansens bedømmelse (dom af 8.7.2004, Dalmine mod Kommissionen, T-50/00, EU:T:2004:220, præmis 72, og generaladvokat Mengozzis forslag til afgørelse Archer Daniels Midland mod Kommissionen, C-511/06 P, EU:C:2008:604, punkt 111 og 112).
- 137 Med henblik på at fastslå et dokumentets beviskraft skal der tages hensyn til en række faktorer, såsom dokumentets herkomst, omstændighederne ved dets udarbejdelse, dets adressat, dets indhold, og om de oplysninger, det indeholder, henset til disse faktorer forekommer fornuftigt og pålideligt (dom af 15.3.2000, Cimenteries CBR m.fl. mod Kommissionen, T-25/95, T-26/95, T-30/95 – T-32/95, T-34/95 – T-39/95, T-42/95 – T-46/95, T-48/95, T-50/95 – T-65/95, T-68/95 – T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 og T-104/95, EU:T:2000:77, præmis 1838, og af 7.11.2002, Vela og Tecnagrind mod Kommissionen, T-141/99, T-142/99, T-150/99 og T-151/99, EU:T:2002:270, præmis 223).
- 138 I denne sammenhæng har Unionens retsinstanser allerede fastslået, at en analyse, der fremlægges af en sagsøger, ikke kan anses for at være en neutral og uafhængig ekspertudtalelse, for så vidt som den er bestilt og finansieret af sagsøgeren selv og udarbejdet på grundlag af de oplysninger, som denne har stillet til rådighed, uden at rigtigheden eller relevansen af disse oplysninger har været genstand for nogen uafhængig kontrol (jf. i denne retning dom af 3.3.2011, Siemens mod Kommissionen, T-110/07, EU:T:2011:68, præmis 137).

- 139 Unionens retsinstanser har endvidere allerede haft lejlighed til at udtale, at en sagkyndig erklæring kun kunne lægges til grund på grundlag af dens objektive indhold, og at en uunderbygget påstand i et sådant dokument ikke i sig selv var afgørende (jf. i denne retning dom af 16.9.2004, Valmont mod Kommissionen, T-274/01, EU:T:2004:266, præmis 71).
- 140 Det er i lyset af de principper, hvortil der er henvist i præmis 136-139 ovenfor, at der i det foreliggende tilfælde skal foretages en bedømmelse af bevisværdien af revisionsrapporten.
- 141 I denne henseende bemærkes, at revisionsrapporten er udarbejdet af et revisionsfirma, der er optaget i regionen Paris Île-de-Frances revisorsammenslutning. Det fremgår af den skrivelse, dateret den 21. juli 2015, som findes på s. 2 og 3 i den nævnte rapport, og som var stilet til sagsøgeren, at målet med den opgave, som sagsøgeren overdrog dette selskab, i overensstemmelse med de betingelser, der blev fastsat på et møde den 18. juni 2015, var at opgøre den skade, som de omtvistede foranstaltninger havde forvoldt sagsøgeren vedrørende hans kapitalandele i Codefa og Decom. Med hensyn til udførelsen af denne opgave er det særligt anført i denne skrivelse, at »[denne] rapport er udarbejdet på grundlag af dokumenter, som Fereydoun Mahmoudian har tilvejebragt«. Det fremgår af ordlyden af denne skrivelse, at revisionsrapporten blev udarbejdet på sagsøgerens anmodning med henblik på i forbindelse med den foreliggende tvist at attestere den reelle eksistens og omfanget af den hævdede økonomiske skade, og at den hovedsageligt er baseret på dokumenter tilvejebragt af sagsøgeren. Det skal fremhæves, at de nævnte dokumenter, som der undertiden henvises til i fodnoter, ikke er vedlagt som bilag til revisionsrapporten.
- 142 På grund af den sammenhæng, hvori revisionsrapporten er blevet udfærdiget, og i medfør af de principper, der er henvist til i præmis 136-139 ovenfor, må denne rapports bevisværdi relativiseres. Den kan ikke anses for at være tilstrækkelig til at bevise sit eget indhold, navnlig for så vidt angår den hævdede skades reelle eksistens og dens omfang. Den kan højst tjene som prima facie-bevis, som vil skulle understøttes af andre beviser.
- 143 Hvad for det andet angår genparterne af kopier af dokumenter vedrørende Codefa, som er vedlagt i bilag A.5 til stævningen, men også revisionsrapporten, som sagsøgeren har henvist til generelt i stævningens punkt 71, skal der indledningsvis henvises til, at det ikke tilkommer Retten at forsøge at klarlægge, hvilke anbringender og argumenter der muligvis kan antages at udgøre grundlaget for søgsmålet. Dette er så meget desto mere tilfældet, når et bilag på det nærmeste udgør en sagsmappe, der består af en samling af flere dokumenter vedrørende et emne eller en person, og omfatter et stort antal sider. I et sådant tilfælde er sådanne bevisers bevismæssige og instrumentelle værdi, i mangel af en præcis henvisning fra den part, der fremlægger dem, til de elementer og passager i disse bilag, som denne ønsker at fremhæve med henblik på at bevise rigtigheden af sin argumentation, i lyset af den ovennævnte retspraksis væsentligt reduceret.
- 144 Dette er klart tilfældet i den foreliggende sag for så vidt angår bilag A.5 til stævningen, der, som angivet af sagsøgeren, består af »[g]enparter af dokumenter vedrørende selskabet CODEFA«, og som omfatter s. 41-154 i samlingen af bilag til stævningen, dvs. i alt 114 sider. I mangel af en præcis henvisning i stævningen til elementer, der indgår i disse 114 sider i bilag A.5, skal sagsøgeren anses for ikke at have godtgjort rigtigheden af sin argumentation i det foreliggende tilfælde.
- 145 Hvad angår den generelle henvisning i stævningens punkt 71 til revisionsrapporten med henblik på at godtgøre eksistensen af den af sagsøgeren lidte skade, særligt med hensyn til hans kapitalandele i Codefa, skal det atter fastslås, at der med en sådan generel henvisning til den nævnte rapport, som er gengivet på s. 277-290 i samlingen af bilag til stævningen, henset til bestemmelserne i procesreglementets artikel 76 og den retspraksis, hvortil der er henvist i præmis 99 ovenfor, ikke kan rådes bod på en undladelse af at anføre afgørende dele af den retlige argumentation, der skal være indeholdt i stævningen.

- 146 Hvad for det tredje angår kravet om erstatning af skade vedrørende tab knyttet til Codefa har sagsøgeren gjort gældende, at Codefa efter vedtagelsen af de omtvistede retsakter kom i vanskeligheder, således at han ikke kunne få de lån, som han havde ydet selskabet, på 200 000 EUR, tilbagebetalt, og heller ikke kunne tilbagesøge sin investering i form af køb af aktier i dette selskab i 2009. Ifølge sagsøgeren lukkede banken Société Générale i oktober 2010 Codefas konto på grund af disse vanskeligheder og opsagde selskabets kassekredit. Endvidere kunne selskabet ikke åbne en konto i en anden bank. Desuden kunne selskabet på grund af sanktionerne mod sagsøgeren og Fulmen ikke modtage den støtte fra den franske stat, der ydes til virksomheder i vanskeligheder, selv om selskabet var støtteberettiget. Da der ikke kunne ydes finansiel bistand fra aktionærer, havde disse vanskeligheder ført til selskabets afvikling i 2012.
- 147 Hvad for det første angår de to lån på et samlet beløb på 220 000 EUR, som sagsøgeren angiveligt havde ydet Codefa, skal det principalt fastslås, at sagsøgeren i fodnoten til stævningens punkt 72 udelukkende og uden nogen form for præcisering har henvist til bilag A.5 til stævningen. Sagsøgeren har derfor ikke ført bevis for eksistensen af disse to lån, hvorfor denne argumentation, henset til bestemmelserne i procesreglementets artikel 76, skal afvises.
- 148 Det skal for fuldstændighedens skyld fastslås, at selv hvis det antages, at en sådan henvisning i det foreliggende tilfælde er tilstrækkelig, således at Retten kan undersøge, om et dokument i bilag A.5 til stævningen godtgør eksistensen af de omhandlede lån, skal i det mindste de to dokumenter, der er gengivet dels på s. 43 og 44, dels på s. 45 og 46 i samlingen af bilag til stævningen, tages i betragtning. Disse to dokumenter består af to låneaftaler indgået mellem Codefa som låntager og sagsøgeren som långiver vedrørende beløb på henholdsvis 70 000 EUR og 150 000 EUR, dvs. et samlet beløb på 220 000 EUR, hvilket viser sig at svare til det beløb, som sagsøgeren påberåber sig. Det bemærkes imidlertid, at disse to kontrakter, der er affattet på engelsk, således som sagsøgeren selv anerkendte i retsmødet, hverken er parafet eller underskrevet. Under disse betingelser er deres respektive bevisværdi, selv hvis det antages, at argumentationen støttet på disse to dokumenter kan antages til realitetsbehandling, stærkt begrænset, for så vidt som de ikke gør det muligt med sikkerhed at fastslå eksistensen af den fordring, hvorpå sagsøgeren støtter sit krav om erstatning for den omhandlede skade. Denne konklusion kan ikke påvirkes af den omstændighed, at det, som sagsøgeren påpegede i retsmødet, fremgår af enkelthederne i passivopgørelsen i Codefas regnskab (oversigt af 30.6.2011), der er gengivet på s. 80 og 81 i samlingen af bilag til stævningen, at der under overskriften »Kontokurantlån og banklån« i linje 455002 »MAHMOUDIAN Féreidoun« er angivet et gældsbeløb på 220 000 EUR netto den 30. juni 2011. For så vidt som Codefa blev opløst mere end seks måneder efter udfærdigelsen af denne oversigt, er det således ikke muligt at opnå sikkerhed for, at de lån, som sagsøgeren havde ydet Codefa, ikke, delvist eller fuldt ud, var blevet tilbagebetalt i mellemtiden. Selv hvis det antages, at Retten kan tage hensyn til dette dokument i bilag A.5 til stævningen, som sagsøgeren ikke præcist har henvist til i stævningen, vil denne angivelse derfor under alle omstændigheder ikke gøre det muligt at godtgøre, at den hævdede skade reelt foreligger.
- 149 Hvad for det andet angår banken Société Générale's beslutning om at lukke Codefas konti og ophæve selskabets kassekredit, skal det principalt fastslås, at sagsøgeren i fodnoten til stævningens punkt 73 udelukkende og uden nogen anden præcisering har henvist til »[b]ilag A.5, se skrivelse fra Société Générale af 2.9.2010«. Som det allerede blev fastslået i præmis 144 ovenfor, er en sådan henvisning utilstrækkelig for så vidt angår et bilag, der indeholder mange forskellige dokumenter, der samlet omfatter 114 sider. Følgelig har sagsøgeren ikke ført bevis for eksistensen af sådanne beslutninger truffet af banken Société Générale, hvorfor dette argument, henset til procesreglementets artikel 76, skal afvises.
- 150 Det skal for fuldstændighedens skyld fastslås, at selv hvis det antages, at en sådan henvisning i det foreliggende tilfælde er tilstrækkelig, således at Retten kunne undersøge, hvilket dokument i bilag A.5 til stævningen der udgør »skrivelse fra Société Générale af 2.9.2010«, ville det kunne konstateres, at det nævnte dokument er gengivet på den første side i bilag A.5, dvs. på s. 41 i samlingen af bilag til stævningen. Det bemærkes imidlertid, at det, som anerkendt af sagsøgeren i retsmødet, på ingen måde

fremgår af ordlyden af denne skrivelse fra banken Société Générale, at lukningen af Codefas konto og ophævelsen af selskabets kassekredit på 80 000 EUR var en følge af vedtagelsen af de omtvistede retsakter.

- 151 Hvad for det tredje angår en anden banks angivelige nægtelse af at åbne en konto i Codefas navn på grund af de omtvistede retsakter, som var vedtaget over for sagsøgeren, skal det fastslås, at dette anbringende, som er fremsat i stævningen, ikke er underbygget af noget bevis. Følgelig skal dette argument, henset til procesreglementets artikel 76, afvises.
- 152 Hvad for det fjerde angår anbringendet om, at Codefa ikke kunne modtage den støtte, som sædvanligvis ydes til virksomheder i vanskeligheder, selv om selskabet var støtteberettiget, må det atter fastslås, at dette anbringende, som er fremsat i stævningen, ikke er underbygget af noget bevis. Følgelig skal dette argument, henset til procesreglementets artikel 76, afvises.
- 153 Hvad for det femte angår anbringendet om, at sagsøgeren på grund af Codefas opløsning ikke kunne »direkte eller indirekte tilbagesøge sin investering [i form af] køb af aktier i 2009«, må det fastslås, at dette argument, som er fremsat i stævningen, ikke er underbygget af noget bevis. Særligt har sagsøgeren hverken præciseret det samlede beløb, som han skulle have investeret for at erhverve aktier i Codefa, antallet af andele eller deres nominelle værdi. Følgelig skal dette argument, henset til procesreglementets artikel 76, afvises.
- 154 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det fastslås, at for så vidt som de argumenter, der er fremsat til støtte for kravet om erstatning for skade i forbindelse med tab knyttet til Codefa, delvist skal afvises, delvist er ugrundede, har sagsøgeren ikke underbygget det nævnte krav. Det skal følgelig konkluderes, at dette krav skal forkastes som ugrundet.
- 155 Henset til konklusionerne i præmis 133 og 154 ovenfor skal kravet om erstatning for skade i forbindelse med af sagsøgeren lidte tab i europæiske selskaber delvist afvises, delvist forkastes som ugrundet.

4) Advokatudgifter afholdt med henblik på at opnå en delvis ophævelse af indefrysningen af sagsøgerens midler og derefter frigøre de beslaglagte bankkonti

- 156 Hvad angår advokatudgifter afholdt med henblik på at opnå en delvis ophævelse af indefrysningen af hans midler og derefter frigøre de beslaglagte bankkonti har sagsøgeren gjort gældende, at han ingen oplysninger modtog vedrørende den procedure, som skal følges med henblik på at råde over tilstrækkelige midler til at dække sine personlige udgifter. Derfor rettede han med henblik på at opnå en ophævelse af indefrysningen for så vidt angår 1 000 EUR om måneden henvendelse til et advokatfirma i Frankrig, som beregnede sig et salær på 8 875 EUR. Tilsvarende gav sagsøgeren et advokatfirma i Belgien fuldmagt først til at tage kontakt til de belgiske myndigheder og dernæst, efter dom af 28. november 2013, Rådet mod Fulmen og Mahmoudian (C-280/12 P, EU:C:2013:775), til at tage de fornødne skridt for at frigøre hans beslaglagte konti, hvilket gav anledning til et salær på 8 838 EUR. I alt udgjorde de omhandlede advokatudgifter således et beløb på 17 713 EUR i salærer.
- 157 I forbindelse med replikken har sagsøgeren fremhævet, at bistand fra en specialiseret rådgiver, henset til sagsøgerens alder og personlige situation, var nødvendig for effektivt at gøre hans rettigheder gældende over for banker og offentlige myndigheder. Den omstændighed, at det havde taget et år at opnå en ophævelse af indefrysningen af de beløb, som var nødvendige for hans basale udgifter, viser, at denne proces var kompliceret og vanskelig. Desuden fremgår det af sagens akter, at spærringen af sagsøgerens konti i Belgien var direkte knyttet til de omtvistede retsakter.
- 158 Rådet har, støttet af Kommissionen, anfægtet sagsøgerens argumentation.

- 159 For skade vedrørende de advokatudgifter, som han har afholdt med henblik på i Frankrig og Belgien at opnå en delvis ophævelse af indefrysningen af sine midler i den omtvistede periode og dernæst at frigøre sine beslaglagte bankkonti har sagsøgeren i det væsentlige rejst krav om godtgørelse af de advokatsalærer, han havde betalt med henblik herpå. I denne henseende har han i bilag til stævningen fremlagt dels korrespondance mellem advokatfirmaet i Frankrig og direction générale du Trésor (generaldirektoratet for statsfinanser, Frankrig) og korrespondance mellem advokatfirmaet i Belgien med parquet de Bruxelles (anklagemyndigheden i Bruxelles), dels to regninger udstedt af de pågældende advokatfirmaer. Det skal lægges til grund, at sagsøgeren med »den omtvistede periode« sigter til perioden mellem den første opførelse af sagsøgerens navn den 26. juli 2010 (jf. præmis 10 ovenfor) og sletningen af sagsøgerens navn fra de omtvistede lister den 19. december 2013 (jf. præmis 22 ovenfor) (herefter »den omtvistede periode«).
- 160 I denne henseende må det, uden at der er anledning til at tage stilling til spørgsmålet, om det inden for rammerne af de i den foreliggende sag omhandlede nationale procedurer var nødvendigt for sagsøgeren at søge advokatbistand, for så vidt angår det bevis for, at skaden reelt foreligger, som det i overensstemmelse med den retspraksis, som der er henvist til i præmis 86 ovenfor, påhviler sagsøgeren at føre, fastslås, at han har begrænset sig til at fremlægge to regninger udstedt af hans advokater, som er stilet til sagsøgeren personligt, på et beløb på i alt 17 713 EUR. Derimod har han ikke fremlagt noget bevis for, at disse to regninger ikke blot rent faktisk er blevet betalt, men især, eftersom han kræver godtgørelse heraf som erstatning for den foreliggende skade, at de er blevet betalt af hans egne midler.
- 161 Under disse omstændigheder må det konkluderes, at sagsøgeren klart ikke har ført afgørende bevis for hverken eksistensen eller omfanget af den skade, han påberåber sig vedrørende de advokatudgifter, han besluttede at afholde med henblik på bistand over for de franske og belgiske nationale myndigheder. Han har således klart ikke godtgjort, at skaden vedrørende advokatudgifter, som han skulle have afholdt i Frankrig og Belgien, og som han kræver erstattet, var faktisk og reel. Følgelig skal kravet om godtgørelse af de advokatudgifter, som sagsøgeren har afholdt i Frankrig og i Belgien, forkastes (jf. i denne retning kendelse af 7.2.2018, AEIM og Kazenas mod Kommissionen, T-436/16, ikke trykt i Sml., EU:T:2018:78, præmis 46 og 47).
- 162 Henset til konklusionerne i præmis 107, 116, 155 og 161 ovenfor skal kravet om erstatning for den angiveligt lidte økonomiske skade delvist afvises og under alle omstændigheder forkastes som ugrundet, delvist forkastes som ugrundet.

b) Den hævdede ikke-økonomiske skade og spørgsmålet om årsagsforbindelse

- 163 Sagsøgeren har gjort gældende, at vedtagelsen af de omtvistede retsakter og opretholdelsen af sagsøgerens navn på de omtvistede lister forvoldte sagsøgeren to typer af ikke-økonomisk skade, nemlig dels krænkelse af hans ære og omdømme, for hvilken han kræver en erstatning på 100 000 EUR, dels den overlast, han derved led, henset til såvel de vanskeligheder, dette medførte i hans hverdag, som den negative indvirkning på hans helbred, for hvilken han kræver et beløb på 500 000 EUR.
- 164 I sit svar på det spørgsmål, som blev stillet inden for rammerne af den anden foranstaltning med henblik på sagens tilrettelæggelse vedrørende konsekvenserne af dom af 30. maj 2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (C-45/15 P, EU:C:2017:402), for den foreliggende sag, har sagsøgeren anført, at fuld erstatning for den lidte ikke-økonomiske skade, henset til de skærpene omstændigheder som følge af navnlig den af Rådet begåede magtfordrejning, forudsætter et beløb, der er større end det, der blev tilkendt i den sag, der gav anledning til den ovennævnte dom.
- 165 Rådet har, støttet af Kommissionen, nedlagt påstand om frifindelse for kravet om erstatning for den hævdede ikke-økonomiske skade.

1) *Krænkelser af ære og omdømme*

- 166 Sagsøgeren har anført, at krænkelsen af hans ære og hans omdømme gennem vedtagelsen og offentliggørelsen af de omtvistede retsakter har forvoldt ham en ikke-økonomisk skade, der er forskellig fra den økonomiske skade, som følge af påvirkningen af hans personlige relationer til tredjemand.
- 167 Endvidere gjorde annullationen a posteriori af de omtvistede retsakter det ikke muligt fuldt ud at genoprette den ikke-økonomiske skade, som han har lidt på grund af denne krænkelser af hans ære og hans omdømme, som blev forlænget og forstærket ved, at Rådet udtømte alle tilgængelige retsmidler. Det var først inden for rammerne af appelsagen, at Rådet, for første gang, gjorde gældende, at der fandtes fortrolige oplysninger, der begrundede vedtagelsen af de omtvistede retsakter, hvilket aldrig er blevet godtgjort. På trods af sagsøgerens protester, som var velfunderede, besluttede Rådet uden noget bevis og uden at foretage nogen kontrol at opretholde opførelsen af hans navn på de omtvistede lister i næsten tre og et halvt år, fra den 26. juli 2010 til den 19. december 2013.
- 168 Opførelsen af hans navn på de omtvistede lister var navnlig på grund af Rådets brug af medierne genstand for en vis offentlig opmærksomhed såvel i iranske forretningsmiljøer som i Europa, hvilket yderligere skadede hans omdømme.
- 169 Som svar på Rådets argumenter har sagsøgeren indvendt, at Retten i dom af 25. november 2014, *Safa Nicu Sepahan mod Rådet* (T-384/11, EU:T:2014:986), anerkendte, at en ikke-økonomisk skade under visse omstændigheder kunne være en følge af restriktive foranstaltninger, uden at sondre mellem fysiske personer og juridiske personer. BBC's udsendelser og reportagen på den franske TV-kanal TF1, der blev udsendt den 6. juli 2014, som sagsøgeren har henvist til, viser omfanget af mediedækningen af hans tilfælde og giver et retvisende billede af den ikke-økonomiske skade, han har lidt gennem Rådets stigmatisering, i Frankrig især og i Vesten generelt.
- 170 Hvad angår krænkelsen af sagsøgerens ære og omdømme har Rådet, støttet af Kommissionen, gjort indsigelse mod sagsøgerens argumentation.
- 171 For det første har Rådet anført, at for så vidt angår ikke-økonomisk skade skal der sondres mellem krænkelser af en fysisk persons omdømme og krænkelser af omdømmet for så vidt angår et selskab, der driver handelsvirksomhed. Således skal det foreliggende tilfælde særligt sammenholdes med situationen i den sag, der førte til dom af 28. maj 2013, *Abdulrahim mod Rådet og Kommissionen* (C-239/12 P, EU:C:2013:331), og ikke situationen i den sag, der førte til dom af 25. november 2014, *Safa Nicu Sepahan mod Rådet* (T-384/11, EU:T:2014:986). Derfor er annullationen af de omtvistede retsakter, som blev vedtaget over for sagsøgeren, der er en fysisk person, en passende form for genoprettelse af den skete krænkelser af hans omdømme.
- 172 For det andet har sagsøgeren på ingen måde ført noget konkret bevis for en krænkelser af sit personlige omdømme eller sin ære eller med andre ord for, at den skade, som han påberåber sig, er faktisk og reel.
- 173 I første række skal Rådets argument, hvorefter der for så vidt angår erstatning for ikke-økonomisk skade skal sondres mellem krænkelser af en fysisk persons omdømme og krænkelser af omdømmet for så vidt angår et selskab, der driver handelsvirksomhed. Det foreliggende tilfælde ligner således navnlig de situationer, som der var tale om i de sager, der førte til dom af 28. maj 2013, *Abdulrahim mod Rådet og Kommissionen* (C-239/12 P, EU:C:2013:331), og af 18. februar 2016, *Jannatian mod Rådet* (T-328/14, ikke trykt i Sml., EU:T:2016:86), og ikke situationen i den sag, der førte til dom af 25. november 2014, *Safa Nicu Sepahan mod Rådet* (T-384/11, EU:T:2014:986), da annullationen af de omtvistede retsakter, der blev vedtaget over for sagsøgeren, som er en fysisk person, udgør en passende form for erstatning for krænkelsen af hans omdømme. Til forskel fra, hvad der er tilfældet

for et handelsselskab, for hvis vedkommende en skade på dets omdømme medfører finansielle konsekvenser og kan opgøres i penge, er det vanskeligt at anvende det samme princip på en fysisk person.

- 174 Dette argument fra Rådets side, som postulerer, at Domstolen med hensyn til Unionens erstatningsansvar uden for kontraktforhold for så vidt angår erstatning for ikke-økonomisk skade vedrørende krænkelse af omdømme har fastslået en sondring mellem fysiske personer og juridiske personer, kan ikke tiltrædes. Det skal således dels konstateres, at Domstolen i præmis 72 i dom af 28. maj 2013, Abdulrahim mod Rådet og Kommissionen (C-239/12 P, EU:C:2013:331), alene fastslog, at ulovligheden af den i denne sag omhandlede retsakt, hvis karakter og genstand lignede de omtvistede retsakters karakter og genstand, kunne skaffe sagsøgeren, en fysisk person, oprejsning i denne sag eller udgøre en form for genoprettelse af den ikke-økonomiske skade, han havde lidt som følge af denne ulovlighed, og således begrunde, at hans søgsmålsinteresse bestod, selv om hans navn var blevet fjernet fra den i den nævnte sag omtvistede liste.
- 175 I modsætning til, hvad Rådet i det væsentlige har gjort gældende, tog Domstolen således ikke i dom af 28. maj 2013, Abdulrahim mod Rådet og Kommissionen (C-239/12 P, EU:C:2013:331), stilling til spørgsmålet, om en sådan konstatering var tilstrækkelig til at skaffe sagsøgeren fuld oprejsning eller udgøre en form for genoprettelse af den ikke-økonomiske skade, han havde lidt. Det skal endvidere bemærkes, at Domstolen i præmis 49 i dom af 30. maj 2017, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (C-45/15 P, EU:C:2017:402), fastslog, at selv om den i dom af 28. maj 2013, Abdulrahim mod Rådet og Kommissionen (C-239/12 P, EU:C:2013:331), fastslog, at annullation af retsstridige restriktive foranstaltninger kunne udgøre en form for genoprettelse af den lidte ikke-økonomiske skade, fulgte det imidlertid ikke heraf, at denne form for genoprettelse nødvendigvis i alle tilfælde er tilstrækkelig til at sikre fuld erstatning for denne ikke-økonomiske skade.
- 176 Det skal ligeledes fastslås, at Domstolen, ligeledes i præmis 72 i dom af 28. maj 2013, Abdulrahim mod Rådet og Kommissionen (C-239/12 P, EU:C:2013:331), heller ikke begrænsede virkningerne af konstateringen heri til alene at gælde for fysiske personer. I denne henseende skal der i øvrigt henvises til, at Domstolen i samme doms præmis 70 bl.a. bemærkede, at de omhandlede restriktive foranstaltninger havde betydelige negative følger og en betydelig indvirkning på de af de nævnte foranstaltninger berørte personers rettigheder og frihedsrettigheder. De omhandlede foranstaltninger var imidlertid vedtaget i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 881/2002 af 27. maj 2002 om indførelse af visse specifikke restriktive foranstaltninger mod visse personer og enheder, der har tilknytning til Usama bin Laden, Al-Qaida-organisationen og Taliban, og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 467/2001 om forbud mod udførsel af visse varer og tjenesteydelser til Afghanistan, om styrkelse af flyveforbuddet og om udvidelse af indefrysningen af midler og andre økonomiske ressourcer over for Taliban i Afghanistan (EFT 2002, L 239, s. 9). Den nævnte forordning kunne således omfatte såvel fysiske personer som juridiske personer.
- 177 I lyset af de ovenstående betragtninger er det med urette, at Rådet i det væsentlige har gjort gældende, at der for så vidt angår erstatning for den lidte skade skal sondres mellem krænkelse af omdømme for så vidt angår en fysisk person og krænkelse af omdømme for så vidt angår et selskab, der driver handelsvirksomhed.
- 178 I anden række bemærkes for så vidt her angår kravet om erstatning for den af sagsøgeren hævdede ikke-økonomiske skade forbundet med krænkelse af hans ære og omdømme, at de omtvistede foranstaltninger har betydelige negative følger og en betydelig indvirkning på de berørte personers rettigheder og frihedsrettigheder (jf. i denne retning dom af 28.5.2013, Abdulrahim mod Rådet og Kommissionen, C-239/12 P, EU:C:2013:331, præmis 70). I denne forbindelse bemærkes, at når en person er omfattet af restriktive foranstaltninger på grund af den støtte, som denne angiveligt har ydet til nuklear spredning, associeres denne person offentligt med en adfærd, der betragtes som en alvorlig trussel for international fred og sikkerhed med den konsekvens, at den pågældende mødes med vanære

og mistillid, og at dennes omdømme dermed påvirkes, og at den pågældende dermed forvoldes ikke-økonomisk skade (dom af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 80).

- 179 Dels vedrører den vanære og mistillid, som restriktive foranstaltninger som de omtvistede foranstaltninger giver anledning til, den pågældendes vilje til at være indblandet i aktiviteter, som det internationale samfund anser for forkastelige. Den berørte person påvirkes således uden for sfæren for sine sædvanlige økonomiske og finansielle interesser (dom af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 82).
- 180 Dels er krænkelsen af den omhandlede persons omdømme så meget desto mere alvorlig, fordi den ikke skyldes tilkendegivelsen af en personlig holdning, men en EU-institutions officielle stillingtagen, der er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* og ledsaget af bindende retsvirkninger (dom af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 83).
- 181 Henset til det ovenfor anførte må det antages, at vedtagelsen af de omtvistede retsakter og opretholdelsen af sagsøgerens navn på de omtvistede lister har påført ham ikke-økonomisk skade, der ikke bør forveksles med den økonomiske skade, som skyldes påvirkningen af sagsøgerens økonomiske og finansielle interesser. Følgelig skal sagsøgerens ret til erstatning for denne skade anerkendes (jf. i denne retning dom af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 85).
- 182 Hvad angår den reelle eksistens af den angiveligt lidte ikke-økonomiske skade skal der henvises til, at det, for så vidt nærmere bestemt angår en sådan skade, selv om fremlæggelse eller angivelse af beviser ikke nødvendigvis betragtes som en betingelse for at anerkende en sådan skade, i det mindste påhviler den sagsøgende part at godtgøre, at den adfærd, der lægges den berørte institution til last, kan påføre denne en sådan skade (jf. dom af 16.10.2014, *Evropaïki Dynamiki mod Kommissionen*, T-297/12, ikke trykt i Sml., EU:T:2014:888, præmis 31 og den deri nævnte retspraksis. Jf. ligeledes i denne retning dom af 28.1.1999, *BAI mod Kommissionen*, T-230/95, EU:T:1999:11, præmis 39).
- 183 Hertil kommer, at selv om Domstolen i dom af 28. maj 2013, *Abdulrahim mod Rådet og Kommissionen* (C-239/12 P, EU:C:2013:331), fastslog, at annullationen af de ulovlige restriktive foranstaltninger kunne udgøre en form for genoprettelse af den ikke-økonomiske skade, følger det ikke heraf, at denne form for genoprettelse nødvendigvis i alle tilfælde er tilstrækkelig til at sikre fuld erstatning for denne ikke-økonomiske skade, idet enhver afgørelse i denne henseende skal træffes på grundlag af en bedømmelse af omstændighederne i den konkrete sag (dom af 30.5.2017, *Safa Nicu Sepahan mod Rådet*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, præmis 49).
- 184 I den foreliggende sag kan annullationen af de omtvistede retsakter ved dom af 21. marts 2012, *Fulmen og Mahmoudian mod Rådet* (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), hvorved det blev fastslået, at det var ubegrundet og dermed retsstridigt at sætte sagsøgeren i forbindelse med nuklear spredning, ganske vist udgøre en form for genoprettelse af den ikke-økonomiske skade, som sagsøgeren har lidt, og som han kræver erstattet i den foreliggende sag. Under de i nærværende sag foreliggende omstændigheder kan denne annullation imidlertid ikke udgøre fuld erstatning for den nævnte skade.
- 185 Som det fremgår af den retspraksis, der er henvist til i præmis 178 ovenfor, har vedtagelsen af de omtvistede retsakter og dermed beskyldningen om, at sagsøgeren har været involveret i nuklear spredning, således haft den konsekvens, at han er blevet mødt med vanære og mistillid, og at hans omdømme og følgelig hans sociale og familiære relationer dermed er blevet påvirket (jf. i denne retning dom af 25.11.2014, *Safa Nicu Sepahan mod Rådet*, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 88).
- 186 Disse virkninger, der varede ved i næsten tre og et halvt år, og som ligger til grund for den af sagsøgeren lidte ikke-økonomiske skade, kan ikke fuldt ud opvejes af en efterfølgende konstatering i det foreliggende tilfælde af, at de anfægtede retsakter er retsstridige, af følgende grunde.

- 187 For det første har vedtagelsen af restriktive foranstaltninger over for en person tendens til at tiltrække mere opmærksomhed og give anledning til flere reaktioner, særligt uden for Unionen, end en efterfølgende annullation (jf. i denne retning dom af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 88).
- 188 For det andet er Rådets beskyldning mod sagsøgeren særdeles alvorlig, for så vidt som den forbinder denne med nuklear spredning, dvs. en aktivitet, der ifølge Rådet udgør en fare for international fred og sikkerhed (jf. i denne retning dom af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 89).
- 189 For det tredje er Rådets beskyldning mod sagsøgeren, således som det fremgår af præmis 21 ovenfor, på ingen måde blevet underbygget af nogen relevante oplysninger eller beviser (jf. i denne retning dom af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 90).
- 190 For det fjerde og under alle omstændigheder bemærkes, at skønt opførelsen af sagsøgerens navn, der blev offentliggjort i EU-Tidende, kunne være blevet trukket tilbage af Rådet på ethvert tidspunkt eller i det mindste ændret eller suppleret med henblik på at afhjælpe eventuelle retsstridige forhold, den kunne være behæftet med, blev den opretholdt i næsten tre og et halvt år, uanset sagsøgerens protester med hensyn til navnlig manglen på beviser for den beskyldning, der var rettet mod ham. I denne henseende indeholder sagsakterne ingen oplysninger, der tyder på, at Rådet på nogen tidspunkt eller i nogen anledning på eget initiativ eller som svar på sagsøgerens protester undersøgte, om der var grundlag for dets beskyldning, for at begrænse de heraf følgende skadevirkninger for sagsøgeren (jf. i denne retning dom af 25.11.2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet, T-384/11, EU:T:2014:986, præmis 91).
- 191 En sådan undersøgelse var under alle omstændigheder særligt begrundet i den foreliggende sag efter afsigelsen af dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), i lyset af grovheden af den retsstridighed, som blev fastslået i denne dom på grundlag af fast retspraksis. Selv om nævnte dom i hvert fald delvist kunne have udgjort en genoprettelse af den ikke-økonomiske skade, som sagsøgeren har lidt, kan den under ingen omstændigheder have haft en sådan virkning for så vidt angår perioden efter dens afsigelse, en periode på ca. et år og ni måneder, hvor sagsøgerens navn uden ændringer forblev opført på de omtvistede lister.
- 192 Uden på nogen måde at anfægte den pågældende institutions ret til at iværksætte appel af en afgørelse, hvorved en sags behandling ved Retten afsluttes, eller udsættelse af retsvirkningerne af en sådan afgørelse, jf. bestemmelserne i artikel 60, stk. 2, i statuttet for Den Europæiske Unions Domstol, skal det fastslås, at det i et retsfællesskab i lyset af grovheden af den retsstridige adfærd, som Retten har fastslået, påhviler den berørte institution, endog sideløbende med iværksættelsen af en appel, at efterprøve de af Retten kritiserede vurderinger. Et sådant krav har ikke til formål at pålægge den pågældende institution allerede at gennemføre Rettens dom, men, som det fremgår af præmis 91 i dom af 25. november 2014, Safa Nicu Sepahan mod Rådet (T-384/11, EU:T:2014:986), at den efterprøver, om de anfægtede retsakter, henset til Rettens konklusioner, kan eller bør tilbagekaldes, erstattes eller ændres med henblik på at begrænse deres skadevirkninger.
- 193 Den ikke-økonomiske skade, der således er forårsaget gennem opretholdelsen af opførelsen af sagsøgerens navn på de omtvistede lister efter afsigelsen af dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), adskiller sig nemlig, som sagsøgeren udtrykkeligt har påpeget i stævningen, fra den, der indtrådte, før denne dom blev afsagt. I den nævnte dom konkluderede Retten formelt, således som sagsøgeren havde gjort gældende, at opførelsen af hans navn, henset til fast retspraksis, var retsstridig på grund af manglen på beviser til støtte for den beskyldning, som var rettet mod ham.

- 194 I den foreliggende sag er det således navnlig i lyset af Rettens vurderinger og konklusioner i dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), at Rådet kunne have undersøgt, om det var begrundet at opretholde opførelsen af sagsøgerens navn på de omtvistede lister uden ændringer, dvs. uden beviser til støtte for den beskyldning, som var rettet mod ham, uden at der var risiko for yderligere forøgelse af den skade, han allerede havde lidt på tidspunktet for afsigelsen af den nævnte dom.
- 195 Denne konklusion kan ikke ændres i lyset af dom af 28. november 2013, Rådet mod Fulmen og Mahmoudian (C-280/12 P, EU:C:2013:775). I denne dom behandlede og forkastede Domstolen således udelukkende den af Rådet iværksatte appel til prøvelse af dom om annullation af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), og dommen kunne dermed ikke tage stilling til spørgsmålet om erstatning af den ikke-økonomiske skade, som var forvoldt gennem opretholdelsen af sagsøgerens navn på de omtvistede lister efter afsigelsen af denne sidstnævnte dom.
- 196 I lyset af ovenstående betragtninger, og under alle omstændigheder betragtningerne i præmis 190-195 ovenfor, må det konkluderes, at annullationen af opførelsen af sagsøgerens navn på de omhandlede lister ved dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), ikke udgjorde fuld erstatning for den ikke-økonomiske skade, som sagsøgeren har lidt.
- 197 I anden række skal det undersøges, om visse yderligere faktorer som hævdet af sagsøgeren kan have bidraget til at forøge den ikke-økonomiske skade, som han har lidt, og derfor bør tages i betragtning ved opgørelsen af erstatningen for den af ham lidt skade.
- 198 Hvad for det første angår den hævdede øgede varighed og forøgelse af den af sagsøgeren lidt ikke-økonomiske skade, fordi Rådet dels udtømte de retsmidler, det har til rådighed i henhold til EUF-traktaten, navnlig ved at appellere dom af 21. marts 2012, Fulmen og Mahmoudian mod Rådet (T-439/10 og T-440/10, EU:T:2012:142), dels først over for Domstolen fremsatte visse anbringender eller argumenter til støtte for denne appel og herunder, uden at have meddelt sagsøgeren dem, anførte fortrolige oplysninger, som de omtvistede retsakter var støttet på, kan dette argument ikke tiltrædes. På samme måde og af de samme grunde som det blev fastslået i præmis 70-76 ovenfor, at sådanne omstændigheder ikke kan udgøre en skærpene faktor med hensyn til Rådets retsstridige adfærd, kan de principielt heller ikke danne grundlag for en ikke-økonomisk skade, der kan medføre, at Unionen ifalder ansvar uden for kontraktforhold.
- 199 Hvad endvidere angår den franske TV-kanal TF1's udsendelse af reportagen i programmet »sept à huit« danner dette programs indhold på ingen måde grundlag for at antage en forøget ikke-økonomisk skade, som sagsøgeren skulle have lidt, idet dette program, som er tilgængeligt på internettet, nemlig udelukkende omhandlede virkningerne af de omtvistede retsakter for Fulmen og ikke for sagsøgeren. Selv hvis det lægges til grund, at dette program også berørte sagsøgerens interesser, fremgår det under alle omstændigheder af programmet, at det har kunnet medvirke til at genoprette hans omdømme. Det sikrer således navnlig offentlig omtale af Unionens retsinstansers annullation af de omtvistede retsakter. I lyset af Rådets særligt alvorlige beskyldning mod sagsøgeren kan udsendelsen af dette program imidlertid, i modsætning til, hvad Rådet har anført, ikke anses for at kunne opveje de negative virkninger for sagsøgerens omdømme af de omtvistede foranstaltninger.
- 200 Hvad endelig angår det forhold, at BBC viste et foto af sagsøgeren og den 24. maj 2011 udsendte et program, hvori Rådets talsperson deltog, og for så vidt angår en række personer, der var gjort til genstand for sanktioner fra Rådets side, erklærede, at »det endelig er blevet bevist, at alle de af Den Europæiske Union truffne afgørelser var retmæssige«, skal det, bortset fra, at sagsøgeren ikke har anført nogen oplysninger i stævningen, der gør det muligt for Retten at konstatere disse udsendelsers eksistens og indhold, lægges til grund, at de omhandlede udsendelser og de udtalelser, som ifølge Rådet blev fremsat af talspersonen for Tjenesten for EU's Optræden Udadtil og ikke for Rådet, ikke

kan have forværret den skade, som de omtvistede retsakter forvoldte sagsøgeren. Selv om disse udtalelser blev fremsat, mens der verserede et søgsmål for Retten med henblik på at opnå annullation af de omtvistede retsakter, afspejler de nævnte udtalelser, således som de er refereret af sagsøgeren, blot den overbevisning, som deres ophavsmand, en ansat ved en EU-institution, forfægter med hensyn til retmæssigheden af de afgørelser, som denne institution havde vedtaget over for »et antal personer, der var omfattet af sanktioner fra Rådets side«. Bortset fra den omstændighed, at enhver part i en sag, der verserer for en af Unionens retsinstanter, frit kan give udtryk for sin overbevisning om at være i sin gode ret, skal det fastslås, at de således fremsatte udtalelser ikke var individuelt rettet mod sagsøgeren.

201 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal kravet om erstatning for ikke-økonomisk skade vedrørende krænkelse af sagsøgerens ære og omdømme tages til følge. I denne henseende finder Retten, at tilkendelse af et beløb på 50 000 EUR efter ret og billighed udgør en passende erstatning.

2) Skade forbundet med vanskeligheder i hverdagen og negativ indvirkning på helbredet

202 Med hensyn til skaden vedrørende den overlast, han har lidt i forbindelse med vanskeligheder i hverdagen og den negative indvirkning på hans helbred, har sagsøgeren anslået denne til 500 000 EUR.

203 Rådet er, støttet af Kommissionen, af den opfattelse, at de af sagsøgeren fremlagte beviser ikke er tilstrækkelige til at begrunde en erstatning for ikke-økonomisk skade på 500 000 EUR.

i) Skade vedrørende den overlast, sagsøgeren har lidt i forbindelse med vanskeligheder i hverdagen

204 Sagsøgeren har gjort gældende, at han efter vedtagelsen af de omtvistede retsakter og indefrysningen af hans midler i Unionen befandt sig i en meget vanskelig finansiel og personlig situation og var frataget muligheden for ikke blot at opretholde sin hidtidige levestandard, men også at dække sine egne og sine nærmestes basale behov, herunder betaling af sundhedsudgifter, udskiftning af hans mobiltelefon og betaling af boligforsikring. Han har anført, at det først var fra januar 2012, dvs. 18 måneder efter vedtagelsen af de første af de omtvistede retsakter, at han blev bevilget et månedligt beløb på 1 000 EUR til dækning af sine daglige fornødenheder. I mere end et år måtte han således leve af lån, som personer i hans nærmeste kreds ydede ham.

205 Hvad angår sagsøgerens udgifter har han henvist til, at han skulle indgive en begrundet anmodning til den kompetente myndighed for at opnå det nødvendige beløb. Da tilladelsen til betaling af sagsøgerens skatter, forsikringer og omkostninger først blev givet den 25. marts 2011, indebar dette betydelige forsinkelser med betalinger, strafgebyrer og talrige administrative problemer. Han har tilføjet, at hver enkelt betaling krævede indgivelse af regningen og bankens eller den kompetente administrative myndigheds særlige tilladelse eller afregning i kontanter, hvilket var en kilde til omfattende besvær og yderligere stress i hverdagen for ham. Han havde hverken ret til at rejse i andre europæiske lande end Frankrig eller mellemlande i en lufthavn i Unionen uden for Frankrig under rejser til destinationer uden for Unionen. Alle personer i hans familiære, sociale og professionelle omgangskreds, indbefattet lejereren af hans lejlighed i Belgien, var blevet afhørt af medlemsstaters sikkerhedstjenester. Hans niece fik afslag på sin anmodning om fransk statsborgerskab med henvisning til, at hun havde tilknytning til ham, og at hun havde været i to måneders praktik hos Fulmen, hvilket havde givet ham skyldfølelse. Den omstændighed, at han havde måttet sætte sig i gæld til sine nærmeste, en gæld, som udgjorde mere end 20 000 EUR, for at dække sine basale behov, havde ydmyget ham, og han havde levet i angst for fremtiden i tilfælde af en forringelse af hans helbredstilstand. Han oplevede også en stærk følelse af uretfærdighed over for sin situation. Reportagen i programmet »sept à huit«, der blev udsendt på den franske TV-kanal TF1 den 6. juli 2014, viser omfanget af de restriktive foranstaltningers indvirkning på hans personlige situation.

206 I replikken har sagsøgeren kategorisk afvist Rådets antydning af, at han blot kunne forlade Frankrig og slå sig ned i Iran.

- 207 Hvad angår den overlast, sagsøgeren har lidt på grund af vanskeligheder i hverdagen, har Rådet anført, at det ikke bestrider, at de omtvistede foranstaltninger påvirkede hans hverdag. Rådet har imidlertid i duplikken præciseret, at det ikke udtrykkeligt anerkender, at der foreligger en erstatningsberettiget ikke-økonomisk skade, som sagsøgeren har lidt. Rådet har således gjort gældende, at de udgifter, som sagsøgeren har henvist til, nemlig sundhedsudgifter og udgifter til forsikringer eller skatter, er dækket af bestemmelserne i artikel 26 i forordning nr. 267/2012, der fastsætter, at der kan frigives nødvendige pengemidler til dækning af de vitale behov for den person, der er omfattet af en foranstaltning i form af indefrysning af midler. Rådet kan ikke holdes ansvarligt for, at de systemer, som medlemsstaterne har etableret i henhold til denne bestemmelse, er langsomme eller fungerer dårligt. Det kan heller ikke holdes ansvarligt for afhøringer af sagsøgerens familiære, sociale og professionelle omgangskreds såvel som af hans lejer, der er blevet besluttet af medlemsstaternes sikkerhedstjenester eller politi. Hvad angår afslaget på fransk statsborgerskab til sagsøgerens niece indeholder EU-lovgivningen vedrørende restriktive foranstaltninger ingen bestemmelser, der har til formål eller bevirker, at familiemedlemmer til personer, der er omfattet af sådanne foranstaltninger, forhindres i at opnå statsborgerskab. Under alle omstændigheder er der dels ikke tale om en skade lidt af sagsøgeren personligt, dels er det påberåbte afslag på statsborgerskab baseret på den omstændighed, at sagsøgerens niece havde gennemført et praktikforløb hos Fulmen, og ikke på den familiemæssige tilknytning til sagsøgeren.
- 208 Hvad angår den omstændighed, at det var umuligt for sagsøgeren at opretholde sin levestandard, er der tale om en omstændighed, det er vanskeligt at kvalificere som et faktisk og reelt tab, og hvis reelle omfang under alle omstændigheder er tvivlsomt. Henset til skadens karakter er der under de konkrete omstændigheder i den foreliggende sag ikke anledning til at tilkende en erstatning. Der er ikke tale om en så alvorlig omvæltning af sagsøgerens liv, som han hævder, idet han havde bevaret sit iranske statsborgerskab såvel som sin bopæl og økonomiske forbindelser i Iran, hvor han kunne opretholde sin sædvanlige levestandard, selv om den var påvirket i Europa.
- 209 Sagsøgerens krav om erstatning for en hævdet skade som følge af en restriktion med hensyn til indrejse, konkret boardingafvisning i en lufthavn uden for Frankrig, kan ikke antages til realitetsbehandling, for så vidt som restriktioner med hensyn til indrejse ikke iværksættes gennem vedtagelse af en forordning på grundlag af artikel 215 TEUF.
- 210 Hvad angår skaden vedrørende den lidte overlast på grund af vanskeligheder i hverdagen skal der sondres mellem tre kategorier af skader, som sagsøgeren har gjort gældende.
- 211 Hvad for det første angår forbuddet mod at rejse i andre europæiske lande end Frankrig og mellemlande i en lufthavn uden for Frankrig under rejser til destinationer uden for Unionen, således at sagsøgeren bl.a. blev genstand for en afgørelse om boardingafvisning den 17. juli 2011, skal der henvises til, at sådanne foranstaltninger, således som Rådet har gjort gældende, er baseret på bestemmelserne i artikel 19 i afgørelse 2010/413, der erstatter bestemmelserne i artikel 4 i fælles holdning 2007/140. Som det blev konkluderet i præmis 47 og 48 ovenfor, har Retten imidlertid ikke kompetence til at påkende sagsøgerens erstatningskrav, for så vidt som det tager sigte på at opnå erstatning for den skade, han har lidt på grund af vedtagelsen af afgørelse 2010/413. Følgelig kan sagsøgerens krav om erstatning for denne skade ikke antages til realitetsbehandling.
- 212 For det andet er det med urette, at sagsøgeren har rettet klagepunktet vedrørende i det væsentlige langsomme sagsbehandling udvist af de nationale myndigheder ved behandlingen af hans anmodninger om at opnå et månedligt beløb til dækning af sine elementære daglige behov mod Rådet.
- 213 I henhold til bestemmelserne i artikel 19 i forordning nr. 961/2010, dvs. en af de omtvistede retsakter, kunne medlemsstaternes kompetente myndigheder, der var udpeget som sådanne på de i bilag V anførte websteder, uanset artikel 16 i forordning nr. 961/2010 på visse vilkår tillade, at der blev frigivet visse indefrosne pengemidler eller økonomiske ressourcer, eller at der blev stillet visse

indefrosne pengemidler eller økonomiske ressourcer til rådighed, særligt, i medfør af nævnte forordnings artikel 19, stk. 1, litra a), nr. i), pengemidler eller økonomiske ressourcer, der »er nødvendige for at dække de vitale behov for de personer, der er opført i bilag VII eller VIII, samt for de familiemedlemmer, de skal forsørge, herunder betaling af fødevarer, husleje eller renter og afdrag på hypotekslån, medicin og lægebehandling, skatter, forsikringspræmier og offentlige forbrugsafgifter«.

- 214 Det er derfor med urette, at sagsøgeren holder Rådet ansvarligt for skade som følge af langsommelig sagsbehandling af hans anmodninger til medlemsstaternes kompetente myndigheder om frigivelse eller tilrådighedsstillelse af hans indefrosne pengemidler eller økonomiske ressourcer til dækning af hans elementære daglige behov, særligt betaling af sundhedsudgifter, herunder for et medlem af hans familie, idet sagsøgeren dog ikke har præciseret, om han havde forsørgerpligt over for dette familiemedlem, en boligforsikring, skatter, omkostninger, en telefonlinje eller endog en ny telefon. Selv hvis det antages, at denne skade er godtgjort, kan den kun tilregnes medlemsstaternes kompetente myndigheder, således som de er udpeget i forordning nr. 961/2010.
- 215 Hvad for det tredje angår skaden vedrørende i det væsentlige stress og følelsen af angst, ydmygelse og skyld, navnlig over for hans nærmeste, som de omtvistede retsakter skulle have forvoldt sagsøgeren, idet de fratog ham enhver mulighed for at opretholde sin tidligere levestandard, skal det indledningsvis præciseres, at denne skade adskiller sig fra skaden vedrørende krænkelse af sagsøgerens ære og omdømme, som blev behandlet ovenfor, og som Retten i præmis 201 ovenfor besluttede at erstatte med et beløb på 50 000 EUR. Som det fremgår af præmis 82 i dom af 25. november 2014, *Safa Nicu Sepahan mod Rådet* (T-384/11, EU:T:2014:986), følger denne sidstnævnte skade især af den vanære og mistillid, som restriktive foranstaltninger som de omtvistede foranstaltninger giver anledning til, idet de vedrører den udpegede persons vilje til at være indblandet i aktiviteter, som det internationale samfund anser for forkastelige.
- 216 I det foreliggende tilfælde skal det hvad angår den hævdede ikke-økonomiske skade, der vedrører en krænkelse forårsaget af de omtvistede retsakter af sagsøgerens sociale liv og familieliv, fastslås, at den ikke følger af vanære eller mistillid, som vedrører sagsøgerens vilje til at »være indblandet i aktiviteter, som det internationale samfund anser for forkastelige«, men af forringelsen af, i det væsentlige, hans familiemæssige og sociale status som fysisk person på grund af, at han som følge af indefrysningen af hans finansielle og økonomiske aktiver ikke var i stand til at opretholde sin tidligere levestandard.
- 217 Det fremgår af de samlede oplysninger i sagens akter specifikt vedrørende sagsøgerens sociale og familiemæssige status, at han har ført bevis for, at den hævdede skade, som behandles her, er faktisk og reel. Det fremgår endvidere af de samme oplysninger, at den nævnte skade nødvendigvis er en direkte følge af de omtvistede retsakter. Det fremgår i øvrigt af Rådets skriftlige bemærkninger og dets udtalelser i retsmødet, at det, selv om det ikke anerkender, at der foreligger en ikke-økonomiske skade i denne henseende, ikke bestrider, at de omtvistede foranstaltninger påvirkede sagsøgerens hverdag.
- 218 På ovenstående baggrund finder Retten, at vedtagelsen af de omtvistede retsakter og opretholdelsen af opførelsen af hans navn på de omtvistede lister forvoldt sagsøgeren en erstatningsberettiget ikke-økonomisk skade, som adskiller sig ikke blot fra den økonomiske skade som følge af påvirkningen af hans økonomiske og finansielle interesser, men også fra den ikke-økonomiske skade vedrørende krænkelsen af hans ære og omdømme.
- 219 Hvad angår størrelsen af den erstatning, som skal tilkendes sagsøgeren for den nævnte ikke-økonomiske skade under de konkrete omstændigheder i den foreliggende sag, vil annullationen af opførelsen af sagsøgerens navn på de omtvistede lister, selv om den principielt måtte have gjort det muligt for ham at få sin frie råderet over sine pengemidler og ressourcer, der havde været indefrosset, tilbage, ikke på nogen måde kunne have genoprettet den skade, som undersøges her, og hvis virkninger indtrådte i den omtvistede periode. Som Domstolen allerede har fastslået, griber indefrysning af midler nemlig som sådan i kraft af sin betydelige rækkevidde ind i de omhandlede personers arbejdsliv såvel som deres familieliv (jf. dom af 28.5.2013, *Abdulrahim mod Rådet og Kommissionen*, C-239/12 P,

EU:C:2013:331, præmis 70 og den deri nævnte retspraksis). Annulationen af de omtvistede retsakter findes derfor ikke i sig selv at kunne udgøre fuld erstatning for den nævnte skade og vil end ikke kunne reducere størrelsen af den tilkendte erstatning.

220 Henset til typen og alvoren af den således af sagsøgeren lidt skade og umuligheden af at beregne denne type af ikke-økonomisk skade på grundlag af kvantitative og kvantificerbare faktorer, skal den ansættes efter ret og billighed. I denne henseende skal sagsøgeren som en rimelig erstatning tilkendes et beløb på 500 EUR for hver måned, hvor sagsøgerens navn har været opført på de omtvistede lister. Da sagsøgeren var opført på de nævnte lister fra juli 2010 til december 2013, dvs. i 42 måneder, udgør et beløb på 21 000 EUR en rimelig erstatning for skaden vedrørende den overlast, sagsøgeren har lidt på grund af vanskeligheder i hverdagen, hvilket i det væsentlige vil sige krænkelse af hans sociale og familiemæssige status.

ii) Skade vedrørende forringelse af helbred

221 Hvad angår skaden vedrørende forringelse af hans helbred har sagsøgeren gjort gældende, at han efter vedtagelsen af de omtvistede retsakter måtte gennemgå en antidepressiv behandling, og har i denne henseende i bilag A.11 til stævningen fremlagt en lægeerklæring.

222 I bilag C.8 til replikken har sagsøgeren »for så vidt som det er nødvendigt« fremlagt en ny lægeerklæring.

223 Med hensyn til forringelsen af sagsøgerens helbred har Rådet gjort gældende, at en eventuel erstatning bør være baseret på konkrete beviser. I det foreliggende tilfælde har sagsøgeren imidlertid ikke fremlagt en lægelig sagkyndig erklæring, men har begrænset sig til at fremlægge en første lægeerklæring, der nævner en forringelse af hans helbred, der hverken er permanent eller irreversibel, såvel som, i replikken, endnu en lægeerklæring, der er meget kortfattet, og som ikke gør det muligt at vurdere de følger for sagsøgerens helbred, som de omtvistede retsakter måtte have medført.

224 Hvad angår forringelsen af sit helbred har sagsøgeren tilkendegivet, at han gennemgik en antidepressiv behandling, og har i denne henseende i bilag A.11 til stævningen fremlagt en lægeerklæring af 14. december 2010 udstedt af en psykiater ved et parisisk hospital. Det fremgår af erklæringen, at denne læge attesterer, at sagsøgeren på daværende tidspunkt udviste et »alvorligt angst- og depressionssyndrom«, som nødvendiggjorde en regelmæssig farmakologisk og psykiatrisk behandling. Ifølge den samme læge var der indtrådt en betydelig forværring af sagsøgerens helbredstilstand i slutningen af juli 2010.

225 Denne af sagsøgeren fremlagte lægeerklæring kan ganske vist i sig selv underbygge hans tilkendegivelse om at have måttet gennemgå en antidepressiv behandling efter vedtagelsen af de omtvistede retsakter. Imidlertid fremgår det implicit af sidste afsnit i den nævnte lægeerklæring, at den udelukkende er blevet udfærdiget på grundlag af oplysninger afgivet af sagsøgeren. Det fremgår ikke af den omhandlede lægeerklæring, at lægens diagnose er baseret på et forudgående lægeligt tilsyn eller lægelige rapporter og undersøgelser gennemført af en eller flere læger, som tidligere havde fulgt sagsøgeren. Det bemærkes i øvrigt, således som det attesteres af den nævnte læge, at han først tog sagsøgeren i behandling fra september 2010, dvs. to måneder efter vedtagelsen af de omtvistede retsakter. Under disse omstændigheder burde sagsøgeren med henblik på at føre bevis for en forværring af sin helbredstilstand, som skulle være indtrådt på tidspunktet for vedtagelsen af de omtvistede retsakter, i det mindste have tilstillet den nævnte læge dokumenter, der kunne gøre det muligt for ham at vurdere hans almene eller psykiske helbredstilstand forud for vedtagelsen af de nævnte retsakter. Der er imidlertid intet i sagens akter, der kan danne grundlag for at fastslå, at en sådan videregivelse af dokumenter havde fundet sted. Det må desuden fastslås, at sagsøgeren ikke har fremlagt noget dokument, der attesterer, at han fik ordineret en antidepressiv behandling efter tidspunktet for udstedelsen af lægeerklæringen.

- 226 Hvad angår den lægeerklæring, som blev fremlagt i forbindelse med replikken, i bilag C.8 til denne, bemærkes, at den er dateret den 16. januar 2016 og er udstedt af en psykiater. For så vidt angår spørgsmålet, om et sådant dokument kan antages til realitetsbehandling, må det ganske vist fastslås, at sagsøgeren på ingen måde begrundes, bortset fra med standardvendingen »for så vidt som det er nødvendigt«, fremlæggelsen af denne nye lægeerklæring i forbindelse med replikken. Med hensyn til en skade vedrørende helbredsforringelse ville det i det foreliggende tilfælde imidlertid have været fuldt ud muligt eller endog tilstrækkeligt, at sagsøgeren præciserede, at han ønskede at oplyse om sin helbredsudvikling siden den første lægeerklæring, som blev udstedt i 2010. Selv hvis det antages, at dette dokument i sagens akter kan antages til realitetsbehandling, fremgår der under alle omstændigheder ikke nogen særlig udvikling i sagsøgerens helbredstilstand heraf. Det attesteres højst, at sagsøgeren udviser et angst- og depressionssyndrom, der kræver fortsat behandling.
- 227 Selv om de lægeerklæringer, som sagsøgeren har fremlagt, gør det muligt at konstatere, at han havde visse helbredsproblemer i 2010 og 2016, indeholder de ikke oplysninger, der tyder på, at disse problemer var forbundet med de omtvistede retsakter. De kan derfor ikke godtgøre, at der foreligger årsagsforbindelse, og kravet om erstatning for skade vedrørende forringelse af sagsøgerens helbred skal derfor ikke tages til følge (jf. analogt dom af 12.9.2007, Combescot mod Kommissionen, T-250/04, EU:T:2007:262, præmis 100).
- 228 Det følger af de ovenstående betragtninger, at sagsøgeren hverken har ført bevis for, at skaden vedrørende forringelse af hans helbred er faktisk og reel, eller for, at der foreligger årsagsforbindelse. Derfor skal Rådet frifindes for kravet om erstatning for denne skade.
- 229 Henset til konklusionerne i præmis 201, 220 og 228 ovenfor skal kravet om erstatning for den af sagsøgeren hævdede ikke-økonomiske skade delvist tages til følge. Retten finder, at tilkendelse af et beløb på 71 000 EUR efter ret og billighed udgør en passende erstatning for den af sagsøgeren lidte ikke-økonomiske skade.
- 230 Sammenfattende skal nærværende erstatningskrav tages til følge, og sagsøgeren skal som følge heraf tilkendes en erstatning på 71 000 EUR for den lidte ikke-økonomiske skade. Kravet om erstatning for økonomisk skade skal derimod ikke tages til følge.

IV. Sagsomkostninger

- 231 Det fremgår af artikel 134, stk. 2, i Rettens procesreglement, at hvis der er flere tabende parter, træffer Retten afgørelse om sagsomkostningernes fordeling.
- 232 I den foreliggende sag har Rådet delvist tabt sagen for så vidt angår kravet om erstatning af den af sagsøgeren lidte ikke-økonomisk skade, mens sagsøgeren har tabt sagen for så vidt angår kravet om erstatning for økonomisk skade. Under disse omstændigheder bestemmes, at hver part bærer sine egne omkostninger.
- 233 I henhold til procesreglementets artikel 138, stk. 1, bærer de institutioner, der er indtrådt i en sag, deres egne omkostninger. Kommissionen bør derfor bære sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RET TEN (Første Afdeling):

- 1) Rådet for Den Europæiske Union tilpligtes at betale en erstatning på 71 000 EUR til Fereydoun Mahmoudian for den lidte ikke-økonomiske skade.**

2) I øvrigt frifindes Rådet.

3) Fereydoun Mahmoudian, Rådet og Europa-Kommissionen bærer hver deres egne omkostninger.

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 2. juli 2019.

Underskrifter

Indhold

I. Tvistens baggrund.....	2
I. Retsforhandlinger og parternes påstande.....	4
II. Retlige bemærkninger	5
A. Rettens kompetence	5
B. Realiteten	7
1. Den hævdede retsstridighed	7
2. Den hævdede skade og spørgsmålet, om der er årsagsforbindelse mellem den retsstridige adfærd, der lægges Rådet til last, og denne skade	12
a) Den hævdede økonomiske skade og spørgsmålet om årsagsforbindelse.....	13
1) Værdiforringelse i forbindelse med fraværet af dynamisk forvaltning af sagsøgerens finansielle aktiver	13
2) Tab af fortjeneste ved forvaltning af fast ejendom.....	16
3) Tab i europæiske selskaber	17
i) Tab i Senteg og Decom.....	17
ii) Tab knyttet til Codefa	19
4) Advokatudgifter afholdt med henblik på at opnå en delvis ophævelse af indefrysningen af sagsøgerens midler og derefter frigøre de beslaglagte bankkonti	22
b) Den hævdede ikke-økonomiske skade og spørgsmålet om årsagsforbindelse	23
1) Krænkelser af ære og omdømme	24
2) Skade forbundet med vanskeligheder i hverdagen og negativ indvirkning på helbredet	29
i) Skade vedrørende den overlast, sagsøgeren har lidt i forbindelse med vanskeligheder i hverdagen	29
ii) Skade vedrørende forringelse af helbred	32
Sagsomkostninger.....	34